

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL „Naš tisk.“ — Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna „Slov. poročevalca.“ — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-526 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 29-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tekoči račun Narodne banke 601-163 — Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac

DRUGA IZDAJA

Redna tiskovna konferenca v Beogradu

V Ankari bo sprejet statut balkanske posvetovalne skupščine

Predvidena višina tripartitne gospodarske pomoči Jugoslaviji — V Beogradu upajo, da spremembe v Sovjetski zvezi ne bodo do prinesle k zaostritvi mednarodnega položaja — Jugoslavija ni ponudila posredovanja v sporu med Egiptom in Izraelom

Beograd, 18. febr. (Od našega beogradskega dopisnika). »Koliko znanja nova tripartitna pomoč Jugoslaviji — je bilo prvo vprašanje, ki je bilo na današnji tiskovni konferenci za domače in tuje novinarje postavljeno predstavniku državnega sekretariata za zunanje zadeve Branku Draškoviću.

»Note, ki so jih vlade ZDA, Velike Britanije in Francije izročile Jugoslaviji — je odgovoril tovariš Drašković — »navajajo samo načelno odločitev treh vlad, da bodo dale Jugoslaviji ekonomsko pomoč tudi v

gospodarskem letu 1954-55, ne navajajo pa obsega te pomoči. O višini pomoči in njenem namenu se bo Jugoslavija sporazumela z vsako od treh držav posebej. Branko Drašković je dodal, da je znano, da je pomoč ZDA že v teku in da je Jugoslavija doslej prejela že 40 milijonov dolarjev iz sredstev redne pomoči za nabavo surovin, kakor tudi 150.000 ton pšenice. Po ameriškem zakonu o poljedelskih presežkih je v teku nabava 700.000 ton pšenice; na podlagi istega zakona pa smo dobili tudi za 10 milijonov dinarjev bombaze.

Predstavniki državnega sekretariata je dalje dejal, da se v zvezi s pomočjo, ki jo bomo dobili od Velike Britanije, ne uradno navaja, da bo ta pomoč dosegla vsoto 2 milijonov funtov sterlingov. Pomoč od Francije pa bo po predvidevanju dosegla vsoto 1 milijarda 300 milijonov francoskih frankov.

Na vprašanje, kako napreduje priprave za ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine, je Branko Drašković odgovoril, da je Grčija te dni že poslala svoj naerit statut te skupščine in da v Beogradu pričakujejo, da bo te dni gotov tudi turški naerit. »Vlade treh držav — je naglasil tovariš Ranković —

»so se že prej sporazumele, da bo na prvi konferenci sveta ministrov treh držav, to se pravi v Ankari, podpisan dokument o ustanovitvi balkanske posvetovalne skupščine. Lahko pričakujemo — je dodal — »da bo skupni naerit treh držav o statutu balkanske posvetovalne skupščine sprejet in podpisan v Ankari.«

V zvezi s predvideno konferenco sveta ministrov balkanskih držav, ki se bo, kot je znano, pričela 28. februarja v Ankari, je tovariš Branko Drašković dejal, da dnevni red te konference še ni dokončno določen. Kot že rečeno, bo ena točka dnevnega reda sprejem naerita statuta balkanske posvete. skupščine. Predvideva se tudi, da bo na konferenci govora, kot je to običajno, tudi o mednarodnem položaju in o ukrepih za nadaljnjo poglobitev trojnega sodelovanja.

»Izjava turškega zunanjega ministra g. Köprülüja o blejski zvezi ob njeni ratifikaciji v turški veliki skupščini, je bila v Beogradu ugodno sprejeta.« — je dejal dalje tovariš Drašković. Kar pa zadeva obisk predstavnika turške vlade g. Menderesa Jugoslaviji, o čemer poročajo tuje časopise, je dodal tovariš Drašković, pa je znano, da gošpod Menderes ni mogel obiskati Jugoslavijo takrat, ko jo je obiskal predsednik turške republike g. Dželal Bajar. Zato je bilo sklenjeno, da bo g. Menderes obiskal Jugoslavijo ob drugi priložnosti; vendar pa datum tega obiska še ni znan.

Na vprašanje, kako v Beogradu ocenjujejo spremembe v Sovjetski zvezi, je tovariš Drašković odgovoril naslednje: »Spremembam v Sovjetski zvezi ki so izvršene z odstopom Malenkova in s formiranjem nove vlade maršala Bulganina, po-

svečamo ustrezno pozornost v upanju, da ne bodo doprinesle nadaljnji zaostritvi položaja v svetu.«

Predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve je na koncu tiskovne konference demantiral vest, da je Jugoslavija ponudila svoje posredovanje v sporu med Egiptom in Izraelom. M. P.

Diplomatska kronika

Beograd, 18. febr. (Tanjug). — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je danes dopoldne sprejel na protokolarni obisk grškega veleposlanika v Beogradu g. Philona Philona.

Član zveznega izvršnega sveta Sava Kosanović je danes sprejel na poslovilni obisk dosedanjega veleposlanika Zahodne Nemčije v Beogradu g. Hansa Krolla.

Nov plačni sistem, izobraževanje in skrb za človeka

glavna vprašanja, o katerih je razpravljalo predsedstvo republiškega sveta sindikatov

Ljubljana, 18. febr. Dopoldne je bila v Domu sindikatov pod predsedstvom Janka Rudolfa razširjena seja predsedstva Republiškega sveta sindikatov, ki je kot glavno točko svojega dnevnega reda obravnavala priprave za občne zbornice in predkongresne konference sindikalnih organizacij ter s tem v zvezi tudi o delu sindikatov pri uveljavljanju novega plačnega sistema. V referatu, ki ga je imel tajnik Republiškega sveta tovariš Mavrič Bore in v razpravi, ki je sledila, so govorili o organizacijski plati občnih zborov in konferenc sindikalnih podružnic, krajevnih odborov in krajevnih ter okrajnih sindikalnih svetov, kakor tudi republiških odborov posameznih strok, v drugem in pretežnem delu razprave pa se je seja ukvarjala z vsebinsko stranjo vseh teh zborovanj.

Edini zares gospodarski način nagrajevanja in zato tudi edino nagrajevanje, ki je resnično v interesu delavskega razreda, je nagrajevanje po učinku dela ter so zato vsi diskusanti najostreje obsodili nekatera oportunistična pojmovanja vodstev podjetij, ki si tega ne upajo jasno in odločno postaviti pred svoje delavstvo, še bolj pa tiste posameznike in demagoge iz vrst nekdanjih privilegiranc.

Podpora sindikatov opoziciji

Düsseldorf, 18. febr. (Reuter). Izvršni odbor zahodnonemške sindikalne zveze je danes uradno sporočil, da bo podpiral opozicijo proti oborožitvi Nemčije v okviru pariških sporazumov. Izvršni odbor zahteva, naj se ratifikacija odloži, dokler ne bodo na četvernih razgovorih znani sovjetski pogoji. Po mnenju izvršnega odbora bi sprejem pariških sporazumov sedaj oviral združitev obeh Nemčij. Sindikalna zveza je apelirala na ZDA, ZSSR, Veliko Britanijo in Francijo ter na zahodnonemško vlado in na Bundestag, naj storijo vse, da se pospeši združitev Nemčije.

Tudi tovorna ladja »Roga« bo pripeljala pšenico

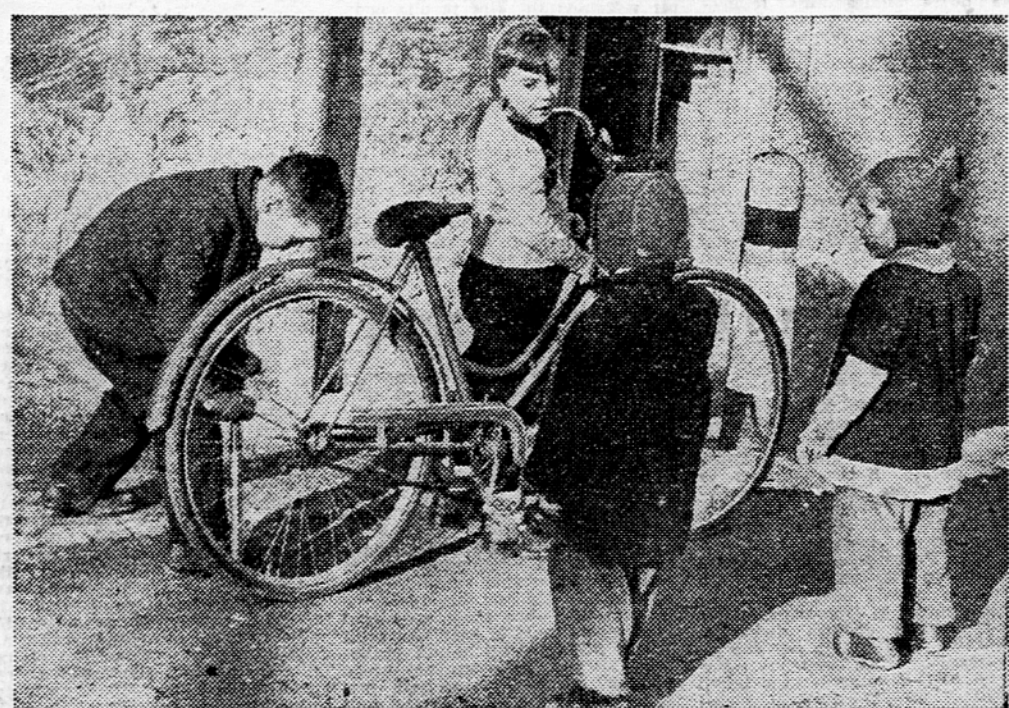
Poročali smo že o pogodbi, ki jo je sklenila »Jugolinija« in po kateri bo pet naših tovornih ladij pripeljalo žito iz ZDA. Naknadno smo zvedeli, da je bila sedaj sklenjena pogodba tudi za 10.300-tonsko ladjo »Roga« od »Splošne plovnice«, ki bo v marcu prepeljala tovor žita iz Philadelphije na Reko.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LRS

V četrtek je bila pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja seja izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS.

Izvršni svet je obravnaval: Odlok o razpisu volitev delavskih svetov, uredbu o načinu in rokih vplačila deleža LRS na dohodkih okrajev in mest, odlok o dohodnini in stalnem znesku za leto 1955, osnutek zakona o kmetijskih gospodarskih šolah.

Izvršni svet je določil, da se hmeljska komisija proglasi za zavod s samostojnim finančnim. Prav tako je izvršni svet sklenil proučiti vprašanje statusa znanstvenih inštitutov in podobnih zavodov.

»Pomladni, dnevi sredi zime so prebudili tudi mladi rod. Iz shrambe so privlekli kolo, da bi praznovali znanje in razvedrilo in — samo še zračno — je izoba naplaval...»

Evropska ekonomska komisija bo proučila stanovanjski problem Jugoslavije

V mestih in industrijskih krajih nam primanjkuje 200.000, v vaseh pa 800.000 stanovanj

Beograd, 18. febr. Pododbor za stanovanja pri ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo bo razpravljal na svojem zasedanju v maju, kakor se je zvedelo iz gospodarskih krogov v Beogradu, o stanovanjskih problemih Jugoslavije, Grčije, Turčije, Italije in Francije. Pred tem bodo te države poslane podoborbu študije o svojem stanovanjskem položaju. Namen razpravljanja bo, da bi proučili sedanje stanje stanovanjskega sklada v teh državah ter našle možnosti za mednarodno sodelovanje pri reševanju njihovih stanovanjskih problemov.

V jugoslovanskih ustanovah, ki se bavijo s stanovanjsko

problematiko, poudarjajo, da primanjkuje zaradi prenaselejenosti stanovanjskega sklada in popolne dotrajanosti približno 15% skupnega števila stanovanj trenutno okoli milijon stanovanj v mestih, industrijskih središčih in vaseh (v mestih in industrijskih naseljih 200.000, v vaseh pa 800.000 stanovanj).

To kaže, da je stanovanjski problem v Jugoslaviji zelo resen. Da bi se popolnoma rešil, bi morali zgraditi za vsakega prebivalca v mestih in industrijskih krajih povprečno po 12,5 kvadratnih metrov, v vaseh pa po 10 kvadratnih metrov površine. To bi se moglo doseči, kakor računajo, z bolj intenzivno gradnjo do leta

1980, ko bi moralo biti v mestih in vaseh okoli 3 milijone novih stanovanj.

V letu 1954 so gradbena podjetja splošnega družbenega sektorja zgradila 761.956 kvadratnih metrov stanovanjske površine ali 15.239 stanovanj za družine po štiri člane, ako se eno stanovanje računa na 50 kvadratnih metrov. V lanskem letu je delalo 12 do 15% skupne gradbene operative, kar ocenjujejo v krogih strokovnjakov kot nezadostno. Zato so mnenja, da bi morali ta odstotek letos vsaj podvojiti. V prvi etapi gradnji, ki obsega petletno dobo do leta 1959, bi morali zgraditi nad 330.000 stanovanj.

Medtem pa so glavni problem pri gradnji stanovanj nezadostne kapacitete gradbenih podjetij oziroma pomanjkanje sodobne mehanizacije in kvalificiranih delavcev. Ugotovili so n. pr., da so stroji in oprema v gradbeništvu skoraj povsem dotrajali, poleg tega pa jih je tudi premalo. Pri visoki gradnji je vrednost mehanizacije samo 1 do 1,5% vrednosti letnega bruto-prodoka. Kar se tiče delovne sile, prevladuje število nekvalificiranih delavcev, ki jih je 54,9%, medtem ko je visoko kvalificiranih samo 2,5%. Prav tako opozarjajo tudi na storilnost, ki je znatno manjša kakor v drugih evropskih državah.

Zaradi vsega tega so strokovnjaki za stanovanjske gradnje mnenja, da bi bilo Jugoslaviji posebno koristno sodelovanje glede boljše oskrbovanja gradbenih podjetij z mehanizacijo, kakor tudi glede strokovnega usposabljanja delovnih moči. Pripominjajo, da bi morebitni dolgoročni krediti mednarodnih finančnih ustanov (z nizkimi obrestmi) omogočili nabavo mehanizacije in nakup licenc za proizvodnjo sodobnega gradbenega materiala. Umestna bi bila tudi zamenjava inženirjev, poslovdaj, kvalificiranih moči in predavateljev na fakultetah, kakor tudi pošiljanje študentov gradbene tehnike in arhitekture na specializacijsko prakso v tehnično razvite države. Opozarjajo tudi na možnosti sodelovanja pri reševanju stanovanjskega problema med nerazvitimi državami, zlasti med članicami Balkanske zveze, tako z zamenjavo gradbenega materiala za stanovanja in izkušnji na tem področju gradbeništvu.

Stalna konferenca mest se bo sestala v Sarajevu

Sarajevo, 18. febr. Prihodnje zasedanje Stalne konference mest in mestnih občin bo v Sarajevu ob koncu aprila ali začetku maja. Na tem zasedanju bodo med drugim razpravljali o problemih lokalne uprave. Ob koncu tega meseca bo v Beogradu sestanek predsedstva konference, na katerem bodo določili točen rok in dnevni red zasedanja.

Za povečanje plač agronomom

Beograd, 18. febr. Odbor za gospodarstvo pri zveznem izvršnem svetu je sprejel predlog Zveze kmetijskih zbornic Jugoslavije za povečanje plač agronomom in kmetijskim tehnikom. Končno bo sklepala o tem povečanju zvezni izvršni svet. Agronomi bi po tem predlogu prejemali dodatek 3% izjemne delovne pogoje od 3.000 do 5.000 din, v nekaterih krajih pa tudi več. Dodatki bi se izplačevali na račun skupnosti.

Hidrocentrala Vrla I obratuje

Niš, 18. febr. (Tanjug) Vlasinska hidrocentrala Vrla I je začela obratovati. Prva preizkušnja velikega rotorja je dala pozitivne rezultate. Doseženo je bilo nameravano število obratov, vibracija pa je nekoliko večja, kakor je dopustna na tako velikih hidrocentralah. Strokovnjaki odstranjujejo sedaj pomanjkljivosti naprave. Z začetkom obratovanja hidrocentrala Vrla I je omogočeno, da bo tudi Vrla II, ki je že v poskusnem obratovanju, začela delati s polno kapaciteto. Obe hidrocentrali, ki sta že povezani z energetskim omrežjem ožje Srbije bosta bržkone začeli redno obratovati ob koncu februarja.

Balkanska študentska konferenca

Beograd, 18. febr. V Istanbulu bo 26. in 27. t. m. konferenca nacionalnih študentskih organizacij Grčije, Turčije in Jugoslavije. Ob tej priliki bodo jugoslovanski študentje predlagali ustanovitev balkanske študentske konference. — Ena glavnih nalog te konference bi bila po predlogu jugoslovanskih študentov, da bi reševala vprašanja medsebojnega sodelovanja treh nacionalnih organizacij. Sestajala naj bi se enkrat letno, kar ne izključuje možnosti pogostejšega sestajanja, če bi se za to pokazala potreba. Na sestanku v Istanbulu bodo predstavniki jugoslovanskih študentov ponovno nudili, da se kulturno športni festival študentov balkanskih držav vrši v Jugoslaviji konec februarja in v začetku marca prihodnjega leta. Na sestanku bodo tudi določili datum izdajanja skupnega almanaha, za katerega je material že pripravljen.

V zvezi študentov Jugoslavije poudarjajo, da je bilo do sedanjega sodelovanje treh nacionalnih organizacij plodno. Lani je bil v Ankari kulturno športni festival, na katerem so sodelovali študentje treh držav. Organizirani so bili tudi

številni medsebojni obiski študentov in športna srečanja. V Grčiji in Turčiji je bilo okoli 400 jugoslovanskih študentov, a Jugoslavijo je iz obeh držav obiskalo okoli 200 študentov. (Jugopress)

Protest avstrijskega tiska

Dunaj, 18. febr. (Tanjug). Zveza avstrijskih časopisnih založnikov je poslala kancelarju Raabu poziv, naj v zavezniškem svetu protestira zaradi zaplembe posameznih številk dnevnih listov, s strani sovjetskih okupacijskih oblasti. V zadnjem času so sovjetski organi dvakrat prepovedali razširjanje »Arbeiter Zeitung« v svoji coni, ko je to glasilo socialistične stranke pisalo o krizi sovjetske vlade in objavilo karikature o ostavki Malenkova. V protestu je poudarjeno, da tako ravnanje pomeni kršitev avstrijskega zakona o svobodi informacij. Prav tako pa tudi naglašajo, da niti določbe sporazuma o nadzorstvu ne dajejo okupacijskim silam pravice za prepovedovanje izdajanja in razširjanja avstrijskega tiska.

Morse se bo pridružil demokratom

New York, 18. febr. (AFP). Ameriški senator Wayne Morse je izjavil, da se bo vpisal v demokratsko stranko. Senator Morse, ki je bil doslej neodvisen, je bil leta 1950 izvoljen na republikanski listi, od leta 1952 pa je vedno glasoval za demokrate.

VREME

Napoved za soboto: Hladnejše, sprva oblačno in od časa do časa padavine. Ponekde razjasniti predvečer. V zahodni Sloveniji: Temperature ponoči med -2 in +4, na Primorskem do 5; podnevi med 2 in 5, na Primorskem do 8. V gorah snežni plazovi.

5 SEJE OLO V CELJU

Premalo skrbi za napredek kmetijstva

Potrebna je združitev slabših zadrug z močnejšimi — Vrtičkarji oproščeni davčnih obveznosti

Celje, 18. febr. Pod predsedstvom predsednika OLO Rika Jermama je bila danes 5. redna skupna seja obeh zborov OLO v Celju. Med mnogimi republikani in zveznimi ljudskimi poslanci sta se seje udeležila tudi član zveznega izvršnega sveta Franc Leskovec — Luka in republikanski poslanec Mica Marinko — Slandrova.

Pretežni del današnje seje sta zavzela poročilo in razprava o delu Okrajne zadrugne zveze in razvoju kmetijstva v celjskem okraju. Poročilo je imel predsednik OZZ Franc Lubej.

Po obravnavi tistih značilnosti letošnjega družbenega plana, ki se nanašajo na kmetijstvo, je tov. Lubej v prvem delu obširne referate poročal o stanju v 68 kmetijskih zadrugah v okraju, ki jih je glede na njihovo razvitost in delo razdelil v tri skupine. Tako je v prvo skupino uvrstil tistih 12 KZ, ki so najslabše in se še vedno v pretežni meri bavijo s prodajo potrošniškega blaga. V drugo skupino je uvrstil 34 KZ, ki se poleg potrošniške trgovine ukvarjajo še z odkupi in oskrbo kmetijstva z reprodukcijskim materialom. V pospeševanju kmetijske službe te zadrug ne dovoli razviti. Tretja skupina pa je tistih 22 KZ, ki v celoti izpolnjuje naloge pri pospeševanju kmetijstva. V poročilu je tov. Lubej ugotovil, da je sedanja oblika splošnih kmetijskih zadrug najprimernejša za razvoj in pospeševanje, hkrati pa je predlagal, da bi bilo

prav, če bi nekatere slabe zadrug združili z močnejšimi.

Poročilo govori nadalje o stanju živinoreje, ki se dobro pravi. Vsekar bo treba za izboljšanje živinoreje izboljšati tudi proizvodnjo krme, ki je zelo nizka. Predlaga se zlasti, da bi se letos uvedli organizirano akcijo za zboljšanje kislil zemljišč. Nezadostna je tudi proizvodnja krmilnih rastlin, saj zavzema le 20% vse njivske površine v okraju.

Najboljšo moznost je doslej dosegel šmarnski živinorejski okoliš s povprečno 2.700 litrov mleka. Pri govedu je neurejeno pasemsko vprašanje. Zaradi očuvanja goveje živine je nameravana vzgoja čiste reje, ker različna križanja ne kažejo najboljših uspehov.

V kokušerji uspešno dela perutninarstvo selekcijska postaja za štajersko kokoš v Ločah. Lani je bilo v okraju ustanovljenih 65 središč za rejo štajerskih kokoši. Zanimanje za čisto rejo štajerskih kokoši je zelo veliko, ozko grlo pa je nezadostna zmogljivost valilnice v Ločah, saj je pri 40.000 piščancih na leto komaj zadostila desetini potreb. Zato bo treba to postajo čimprej povečati.

Poleg poročila o odkupu mleka in potreb v tej zvezi, ki zlasti narekujejo gradnjo novih predelovalnih mlekarških obratov v Celju, je tov. Lubej med drugim še poudaril zahtevo po obnovi vinogradov in sadovnjakov. V zadnjem času se zlasti opa-

ža nujnost razširjenja takih kultur, ki bi v pasivnih področjih omogočale povečanje narodnega dohodka. Tu gre predvsem za grozdničarje ter zdravilne in industrijske rastline. Sporazumno z nekaterimi tovarnarji za predelavo teh sadežev so se napravili prve korake za pospeševanje takih kultur.

Posebno poglavje kmetijstva v celjskem okraju je hmeljarstvo, ki je lani beležilo kar viden uspeh. Hmelj je zasajen na 1602 ha, laniški povprečni pridelek pa je bil 1208 kg. V laniškem letu je hmelj zaradi boljše zaščitne službe ter novih sušilnic dosegel tudi boljše kakovosti. Vsekar bo treba zaščitni službi ter gradnji sušilnic posvetiti še nadalje več pozornost. Popraviti pa bo še treba obstoječe predpise za postopek in nabavo hmeljev.

V nadaljevanju seje je bilo na dnevnem redu še poročilo šefa uprave za dohodek tov. Belakova. V zelo živahni razpravi, ki je sledila, se je najmočnejše uveljavila zahteva po reviziji in popravkih katastra, kajti zaradi njegove zastarelosti so se uveljavila mnoga nesorazmerja, ki kvarno vplivajo na razpoložnost. Ljudski odbor je v tej razpravi sprejel sklep, da so vrtičkarji, namreč tisti, ki imajo do 5 arov obdelovalne zemlje, oproščeni vseh davčnih obveznosti. Med drugim je ljudski odbor še naročil davčni komisiji, naj upošteva škodljivost ciklarniškega plina na vsem območju, kamor sega.

Ob koncu seje je ljudski odbor sprejel predlog izprijembe pri participaciji na dobičku nekaterih gospodarskih organizacij za preteklo leto. M.B.

Včeraj in danes

Mednarodno priznanje naši pravni znanosti

Znana francoska ustanova za primerjalno pravo — Société de législation comparée v Parizu je na svoji zadnji seji med novimi člani iz tujine izvolila tudi šest profesorjev pravne fakultete v Ljubljani, kar vsekakor pomeni pomembno mednarodno priznanje naši pravni znanosti in zanimanje za našo zakonodajo. Novi člani imenovanega francoskega združenja, ki v zvezi s posredstvom izkušnje pravnikov raznih dežel, so v Ljubljani postali profesorji dr. Gorazd Kušej, dr. Rudolf Savojec, dr. Stojan Pretnar, dr. Jurij Stempihar, dr. Maks Snuderl in dr. Lado Vavpotič.

Poplave v Srbiji

Niš, 18. febr. (Tanjug) Naglo tavanje snega je povzročilo narasčanje vseh rek v južni Srbiji in večje poplave v južnomoravski in nišavski dolini. Južna Morava je poplavila večje površine zemlje pri Džunisu, Dolejcu in Doču. Morava je narasla za 420 cm in narasla vsa k uro še za 3 cm. Narasla Dolevačka reka je prekinila železniški promet nedaleč od Bele Palanke. Potniki proti bolgarski meji morajo hoditi peš čez ogroženo področje. Nišava se je razlila na Belopalančnem polju

ter v spodnjem toku pod Nišem. Nišava je narasla za približno 2 metra. Človeških žrtev doslej ni bilo.

Peta obletnica smrti Prežihovega Voranca

Ravne, 18. febr. Včeraj je bila v Ravnah na Koroškem premiera novega omnibus-filma »Kopljki pod brezo« po noveli Prežihovega Voranca »Vodnjak«. Premieri sta prisostvovala direktor filma Dušan Povh in režiser France Kosmač. To je prvo Prežihovo delo, ki so ga posneli na filmsko platno. Filmsko predstavo je obiskalo nad 1000 domačinov. Danes film še vrte. O ustvarjanem delu Prežihovega Voranca je govoril ravnatelj gimnazije na Ravnah dr. Franc Sušnik, ki je očrtal pomen tega koroškega pisatelja za ta košček slovenske zemlje, o filmu pa je govoril režiser France Kosmač. Gimnazijski pevski zbor je zapel dve Kramoljevi pesmi.

Danes so na pisateljevi rojstni hiši odkrili ob peti obletnici njegove smrti spominsko ploščo. Slovensost so prisostvovali njegovi sorodniki, domačini, predstavniki javnega življenja, dijaki in profesorji gimnazije ter predstavniki društva pisateljev Slovenije.

Pred ustanovitvijo pedagoških akademij

Svet za prosveto in kulturo LRS je že na seji dne 4. in 5. junija 1954 sprejel načelno predlog, naj se v Ljubljani in Mariboru osnujejo pedagoške akademije, ki naj počasi zamenjajo vsa učiteljska. V pripravi so osnutki zakona o pedagoških akademijah, ki naj bi ga predložil izvršnemu svetu LRS.

Ustanovitev visokošolske institucije za šolanje učiteljskega kadra je pomemben kulturni dogodek. Sodim, da bi morala reči o tem kakšno besedo tudi naša širša javnost.

Danes govorimo o splošni šolski reformi in se prav posebej o reformi obveznega šolanja. Kadar se sprost beseda o zadnji, vsi v eni sapi zahtevamo, da nam mora reforma zagotoviti enotno obvezno 8-razredno šolo. Kaj si kdo pod besedo enotno misli, je seveda vprašanje zase. Prav gotovo je ena izmed osnovnih značilnosti enotnosti šole v tem, da naj glede obveznega šolanja ne bo načrtno povzročenih razlik med vasio in mestom. Ni sprejemljiva rešitev, da bi obstajala na vsi obvezna šola nižje vrste in v mestu obvezna šola višje vrste. S tem nečem trditi, da ne bodo tudi v nadalje še nekatere razlike med obvezno šolo v vasi in ono v mestu. V manjših okrajih z nizkim številom šolobveznih otrok in z nižje organizirano šolo bodo prav gotovo ostale težave pri organizaciji pouka. Vendar bo moral ves šolski sistem težiti za tem, da se te težave omilijo, ne pa večajo in ali celo ustvarjajo nove. Končno mora povsod obveljati načelo, da mora biti vsaka obvezna šola, kjerkoli naj bi že bila, ho-

rizontalno in vertikalno povezana v šolskem sistemu. Pri tem so mišljeni normalni prehodi in ne morda kakšne iluzorne pravice, ki v praksi nikoli ne pomenijo, ker odpirajo učence pot na neko šolo, za katero ni dovolj pripravljen. Vertikalna povezava obveznih šol v podeželju bo nujno terjala od skupnosti nekaj več materialnih žrtev.

Pogrešno se mi zdi, če bi hoteli reševati problem šolanja učiteljev tako, kakor da hočemo še nadalje ohraniti dvojno obvezno šolo, ali kakor da hočemo posebej šolati učni kader za višjo in posebej učni kader za nižjo stopnjo, medtem ko na drugi strani v isti sapi ugotovljamo, da se je sedanja višja stopnja obvezne šole v mestu (nižja gimnazija) po delu in duhu preveč odmaknila od nižje stopnje obvezne šole ter se pripeljala višji gimnaziji.

Vendar se javlja tendenca, naj bi pedagoške akademije usposabljeval učiteljeve le za nižjo stopnjo (štiri razrede) obvezne šole in za osmerazredno (nižje organizirano) podeželsko obvezno šolo.

Problem učiteljske, višje pedagoške šole in pedagoške akademije je treba rešiti enotno. Dobiti moramo visoko šolo, ki bo sama zase ali s svojimi priključki dajala učni kader za popolno in za enotno obvezno osmerazredno šolo.

Studij na pedagoški akademiji mora biti takšen in tako odprt navzgor, da bo moglo z dobljenim učnim kadrom zadostiti tudi potrebam specializacije po predmetih ali predmetnih skupinah, v kolikor prihaja ta v poštev v 7. in 8. razredu obvezne šole. Takega učitelja rabi tudi še danes naša podeželska obvezna šola, če se hoče dvigniti in se približati isti stopnji obvezne šole v mestu. Vsako prilagajanje učiteljske izobrazbe izključno na potrebe nižje stopnje obvezne šole, pomeni korak nazaj, pomeni v praksi izenačevanje višje stopnje obvezne šole v podeželju z nižjo stopnjo obvezne šole v mestu. Podeželska obvezna šola ima še dovolj objektivnih ovir in težav, ki so dane v terenskih, gospodarskih in prometnih razmerah, čemu je le potrebno, da bi ji po zrelem preudarku ter načrtno navrgli še subjektivne ovire z diferenciranim učnim kadrom, ki ne bi bil usposobljen za pouk v obsegu celotne obvezne šole.

Vedno poudarjamo, da mora šola služiti interesom družbe. Brezdvomno je v interesu naše socialistične družbe, da se glede obveznega izobraževanja izenačujejo, ne pa poglabljajo obstoječe razlike med vasio in mestom. Slaba bi bila tista učiteljska šola, ki bi te razlike poglabljala, ki bi ustvarila posebno kasto učiteljev, če vnaprej določenih, da prežive vso svojo službeno dobo v manjših oddolnih krajih, da bodo ves čas poučevali v kombiniranih oddelkih, t. j. pod veliko težjimi pogoji kakor ostali učitelji, ali pa da pridejo v večji kraj le na nižjo stopnjo obvezne šole.

Vsi učitelji naj se usposobijo najprej za razredni in skupinski pouk v obsegu celotne obvezne šole, imajo naj pa tudi možnost, da se pozneje po želji lahko ožje specializirajo za en ali dva določena predmeta, svoje znanje poglubo in bodo tako kos delu tudi na zaključni stopnji obvezne šole z več ali manj razitim predmetnim poukom.

Navedel sem seveda nekatere čisto moja osebna gledanja. Zdi se mi, da so nekatere vprašanja glede šolanja učiteljev le še premalo razčiščena. Za kakšno šolo naj pedagoške akademije pripravljajo učitelje? Kaj z višjo pedagoško šolo? Ali bo, ko bomo dobivali učitelje iz pedagoških akademij, še obstajala in kakšne bodo njene naloge?

Diskusija o teh vprašanjih bi pokazala, da imenja niso enot-

na. Marsikoga moti to, da bi obvezna osmerazredna šola, kjerkoli naj bi že bila, dobila enotno usposobljene učitelje. Diskriminacija podeželja glede šolanja mladine nam je prišla že v kri, pa si ne moremo misliti, da bi imel učitelj, ki bi poučeval celo lo pod težjimi pogoji na višji stopnji obvezne šole na vasi enako izobrazbo kakor njego tovariš, ki bo poučeval isto tako na višji stopnji obvezne šole v mestu. Tu ne gre za to, da z reformo učiteljske izobrazbe dodamo vsaki kategoriji učiteljskega šolanja nekaj, ampak da učiteljsko z najnižjo izobrazbo znevliziramo po izobrazbi z učiteljskim popolno obvezno šolo v mestu in večjih krajih.

Takšno rešitev narekuje že sam logičen razvoj vprašanja učiteljske izobrazbe. Leta 1903 se sicer utemeljena in odločna zahteva po višji izobrazbi vsega učiteljskega obvezne šole se ni dala uresničiti v takem obsegu in v takšni obliki, kakor je bila zamišljena ter postavljena. Izkušnje vemo, da, kadar je višina le prevelika in jo v skoku ter z enim samim zaletom ne moremo zmagnati, je treba ubrati drugo pot. Tedaj prislonimo lesteve, poistočemo stopnišče in se počasi spenjamo od klina do klina, od stopnice do stopnice.

To pot je šla pri nas tudi reforma učiteljske izobrazbe. Najprej je bil deležen višje izobrazbe na višji pedagoški šoli samo tisti del učiteljskega, ki je bil namenjen za meščanske šole, in jo je danes deležno tisto učiteljsko, ki se odloča za delo na nižjih gimnazijah. Za ostalo učiteljsko je bilo treba iskati kompromisno rešitev in razširiti, kadar so dopuščale razmere, štiriletno učiteljsko v petletno. Danes stojimo pred odločilnim korakom: višjo izobrazbo hočemo dati vsem učiteljem obveznih šol. S tem bo realizirana zahteva šolskih reformatorjev, ki se ponavljajo v naši javnosti že pol stoletja, izpolnjene bodo trajne želje samega učiteljskega.

S predvidenim ukrepom reforma učiteljske izobrazbe ne bo dokončana. Razvoj našega šolstva kaže, da bomo kmalu govorili o triletni in pozneje tudi še o štiriletni pedagoški akademiji.

Dvoletne pedagoške akademije so le začetni koraki pri urejanju učiteljskega pouka po splošni učiteljski akademski izobrazbi. Ustanovitev teh zavodov, ki so za nas novi, je važen dogodek, ki mora biti poudarjen tudi v naši kulturni zgodovini, saj bodo pedagoške akademije prav gotovo vidni prag pri dvigu izobrazbe širših ljudskih množic.

A. Savil

Odkod denar?

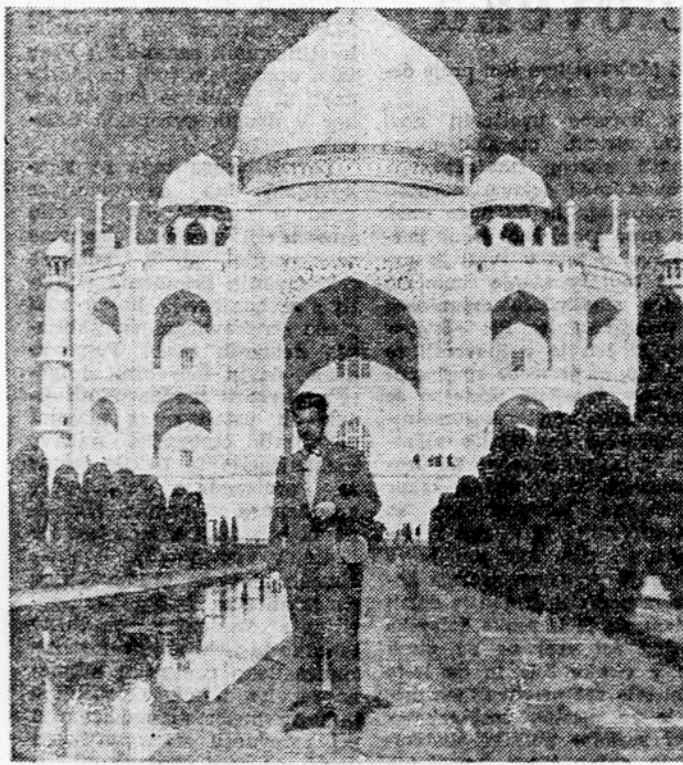
V Smarješkem Toplicah je bil prejšnji teden tečaj za poslovovalce kmetijskih zadrug. Organizirala ga je okrajna zadruga zveza v Novem mestu, da se poslovovalci seznanijo z nakupom, shranjevanjem, prodajo in uporabo umetnih gnojil. Prav tako so imeli v nastru pouk o poznavanju, nakupovanju in shranjevanju zdravilnih zelišč, pa tudi o sanitarni — higienskih predpisih v trgovini, o socialistični morali v trgovanju ter drugih nalogah poslovanja splošnih kmetijskih pri pospeševanju kmetijske proizvodnje. Skratka, zelo koristen tečaj, ki so se ga udeležili uslužbeni 27 kmetijskih zadrug novomeškega okraja.

Ni znan, kako so zvedeli za ta tečaj ali bolje za poslovovalce na tem tečaju zastopniki okrajne trgovske podjetja »Drava« iz Maribora. Prišli so in izkoristili priliko, ko so dobili skupaj toliko poslovovalcev in hoteli navezati z njimi trgovske stike, toda kako:

Zaupanje poslovovalci so si hoteli zagotoviti s »kavalirskimi« plačevanjem alkoholnih pijač, kolikor si jih je pač kateri od poslovovalcev želel. Plačali so seveda z gotovino, značne količine pijač. Da bi menda še bolj poudarili svoje razpolaganje z denarjem, so skozi vrata metalni polne steklenice dragih žganjih pijač.

Vsakdo, kdor je videl to očitno razmetavanje denarja, se je vprašal, odkod tem ljudem toliko denarja. S svojo plačo si povprečen uslužbenec tega ne more privoščiti. Če pa gre to v breme podjetja, kako knjižijo take izdatke (če jih knjižijo jih prav gotovo v škodo potrošnika in producenta) in končno, če že tako razmetavajo denar podjetja, kaka sploh pridejo do gotovine, saj običajno vsa zadruga in državna podjetja plačujejo le s prenosom (virmanom) preko Narodne banke ali zadrugne hranilnice, kjer ta obstoja. Ali je to v skladu s socialistično moralo v trgovanju in s težnjami po znižanju režijskih stroškov trgovine?

(7)

Zaradi ogromnega zanimanja za potovanje predsednika Tita po prijateljski Indiji in Burmi je uredništvo »Slovenskega poročevalca« sklenilo, da bo imel novinar našega lista Aljoša Furlan, ki je spremljal predsednika Tita na tej zgodovinski poti, po raznih krajih Slovenije vrsto predavanj, spremljanih s skopičnimi slikami pod naslovom:

15.000 km s predsednikom Titom

Objavljamo program predavanj za prve tri dni: Ponedeljek, 21. febr. ob 16. uri v Lendavi, isti dan ob 20. uri v Murski Soboti, torek, 22. febr. ob 16. uri v Ljutomeru, sredo, 23. febr. ob 16. uri v Ravnah, isti dan ob 20. uri v Slovenjem Gradcu. Program za naslednje tri dni bomo objavili v naši ponedeljski številki.

Vstop na vsa predavanja je brezplačen. Na gornji sliki Aljoša Furlan pred Tajmahalom.

Ob ustanavljanju zavoda za farmacijo

Za zdravstveno službo, kakor tudi za gospodarstvo, pomenijo obutno izgubo še vedno slabo razvita posamezna področja farmacevtske dejavnosti. To sta predvsem področji proizvodnje zdravil in gojenje zdravilnih zelišč.

Slovenski farmacevti skušajo že dalj časa aktivno posesti v razvoj na omenjenih področjih. Praksa je pokazala, da amatersko delo samo ne more dati vidnejših rezultatov. Na podlagi izkušenj so sklenili, da ni moglo pričakovati vidnejših uspehov brez nekega zavoda, ki bi sistematično proučeval ne samo lekarniško problematiko, temveč tudi problematiko ostalih področij farmacevtske dejavnosti.

Ustanovitev takega zavoda je potrebna in nujna, ker bi sicer lahko v bližnji bodočnosti zašli v težave, ki so nastale zaradi vse večjega uvoza zdravil iz tujine, medtem ko bi naš izvoz zdravil iz domačih surovinске baze, kakor tudi izvoz zdravilnih zelišč in njihovih predelovalnih proizvodov, ostal še nadalje kvalitetno pomanjkljiv in nezadosten.

Na predlog Slovenskega farmacevtskega društva je svet za zdravstvo in socialno politiko LRS sprejel temeljna načela no-

vega Zavoda za farmacijo in priporočil njegovo ustanovitev. Osnovna naloga tega zavoda bi bila ustvarjati s študijem in konkretnimi predlogi nove možnosti za izboljšanje in razširitev dela in proizvodnje na vseh področjih farmacije.

Bodoči Zavod za farmacijo bi imel štiri oddelke. V enem bi opravljali, po nalogu kontrolne službe pri svetu za zdravstvo in socialno politiko, strokovno analizo zdravil, v drugem bi proučevali nove možnosti za izboljšanje in razširitev proizvodnje zdravil, v tretjem bi se osredotočila vsa raziskovalna dela s področja zdravilnih zelišč ter uvajale nove metode za njihovo gojenje, obdelavo in predelavo, v četrtem bi se uvažali diplomirani farmacevti v času obveznega staža v praktično lekarniško delo, lekarnam pa bi ta oddelek dajal konkretne predloge za dvig kvalitete strokovnega dela.

Farmacija predstavlja materialno osnovo kurativne in preventivne medicine. Pravilno je, da se tudi ona razvija po sodobnih načelih znanosti in da si v ta namen ustvarja strokovna in kulturna žarišča, ki naj postanejo vez med znanostjo in praktičnim življenjem.

Mr. V. D.

Kongres učiteljev in profesorjev bo meseca maja

Beograd, 18. febr. Danes je bilo končano zasedanje skupnega plenuma centralnih odborov Združenja učiteljev in Združenja profesorjev srednjih šol Jugoslavije. Plenum je razpravljal o splošnem zakonu o upravljanju šol, ki naj bi ga v kratkem sprejela zvezna ljudska skupščina. Pričakuje se vrsta novosti, ki naj bi pospešile napredek šol. Za sedaj bo najvažnejša naloga prosvetnih delavcev, da uresničijo načela zakona.

S tem splošnim zakonom se bo nadaljevala demokratiziranje dela pri izobraževanju mladine. Ljudski odbori v okrajih in mestih se bodo bavili s celotno problematiko šolskega življenja, republikanski organi pa bodo obravnavali samo važnejše zadeve in bodo odobravali n. pr. uveljavljanje učnih načrtov ter izvrševali splošno nadzorstvo nad delom in razvojem šol. Prav tako bodo prišli do večjega sodelovanja v življenju šol učenci in njihovi starši.

Na zborovanju je bilo predlagano, naj se prouči možnost za ustanovitev nekakšnega skupnega zastopništva prosvetnih delavcev, Socialistične zveze in mladinske organizacije, ki bi skrbelo za pravilno izvajanje določb splošnega zakona o upravljanju šol.

Pomoč stavkovčim v Severni Rodeziji

Na poziv Mednarodne federacije rudarjev vsem včlanjenim organizacijam za pomoč stavkovčim rudarjem v rudnikih Severne Rodezije je sklenil sindikat rudarjev Jugoslavije, da pošlje v znak solidarnosti podporo 210.000 din. Stavka delavcev v rudnikih Severne Rodezije se je začela 3. januarja, da bi zboljšali svoj gnetni položaj ter življenjske in delovne pogoje. Na letni konferenci rudarjev na jugu Afrike je zaposlenih nad 36.000 rudarjev — črncev iz plemena Bantu.

Konferenca o šolstvu v koprskem okraju

Dne 17. t. m. je bila v Kopru konferenca upraviteljev in okrajnih inšpektorjev osnovnih šol, osemletnik in nižjih gimnazij koprškega okraja. Konferenca sta se udeležila tudi inšpektor osnovnega šolstva Slovenije Siks Marion in načelnik oddelka za šolstvo sveta za prosveto LRS tov. Mihelič. Poročilo o delu v slovenskih in italijanskih obveznih šolah sta podala okrajna inšpektorja Vidmar in Depangier, nakar se je razvila obširna diskusija. Razprava je ugotovila potrebo po izboljšanju učnih uspehov, zlasti na nižji gimnaziji, kjer je bil uspeh v prvem polletju slabši kakor lani. Šolski upravitelji so v glavnem ugotovili nujnost naporejšega pouka v vseh obveznih šolah, potrebo po učitih in modernizaciji vzgojnih sredstev,

Cene na živilskih trgih

V tednu od 7. do 13. februarja so se cene na drobni gibalni naših trgov po podatkih Zavoda za statistiko in evidenco LRS Slovenije takole:

Cena svežega mesa se je dvignila zaradi višjih odkupnih cen za glavno živino le na Jesenicah, drugod pa so cene ostale nespremenjene. Goveje meso so prodajali od 215 din za kilogram (v Gorici) do 260 din (v Kopru). Po 250 din je bilo goveje meso v Ljubljani, Postojni in na Jesenicah, po 240 din v Kočevju, Mariboru, Murski Soboti, Trbovljah in Ptujju, po 230 din pa v Celju in Novem mestu. Cene svinjskega mesa so se gibale od 250 din za kilogram (v Novem mestu in Kranju) do 280 din (v Ljubljani) in v večini drugih mest.

Se vedno je premahna ponudba krompirja, tako da so cene v zadnjem tednu spet narasle za 1 din pri kilogramu v Ljubljani in za 3 din v Trbovljah. Potrošniki so ga kupili najceneje v Gorici, po 13 din v Ptujju, 14 din v Novem mestu in Murski Soboti pa po 15 din. Najdražji je bil krompir v Trbovljah, kjer je bila cena 20 din, ter v Celju, Kopru in Mariboru, kjer so ga prodajali po 18 din.

Sprito velikega pridelka v laniškem letu je bila cena žilja še vedno previsoka. Cena se je znižala le za 10 din v Celju ter v Murski Soboti. Sicer pa se je gibal od 70 din v Mariboru, Murski Soboti in Novem mestu, preko 80 din v Celju in Kočevju, do 100 din v Ljubljani, Gorici in Kopru. Nekoliko so se dvignile cene špinači, ki je bila najcenejša

z Gorici (40 din, a najdražja 120 din) v Ljubljani in Mariboru.

Prav tako so se nekoliko znižale cene pri kislem zelju ter so se gibale od 35 din (v Postojni), 55 din (v Ljubljani) do 70 dinarjev (v Kopru).

Zaradi zelo velike ponudbe je ponovno padla cena jaje. V Murski Soboti so jih prodajali po 10 dinarjev, v Ptujju po 11 din, v Celju, Kopru in Mariboru po 13 dinarjev, v Ljubljani, Gorici in Kranju pa po 15 din komad. Najdražja so bila v Kočevju (21 din) in na Jesenicah (17 din).

Cene surovega masla so se gibale od 440 din za kilogram v Kočevju, preko 540 v Ljubljani, do 570 din v Postojni. Domači sir pa so prodajali po cenah od 70 do 140 din za kilogram.

Precej so pripomogle ugodne vremenske prilike, da so bili trgi po vseh mestih zelo dobro zalozeni z živilji. Izjema sta le celjski in kočevski trg deloma postojanski trgi.

Povsod pa je bilo v omenjenem tednu na trgu premalo poznih povrtnin, krompirja in fižola.

Razstava sodobnega angleškega plakata

LJUBLJANA, 18. febr. Nocjo ob 18. uri so v Moderni galeriji odprli zelo zanimivo razstavo sodobnega angleškega umetniškega plakata. Razstavljenih je 60 slik, ki prikazujejo različne oblike grafičnih dvorani galerije. Razstavo je organiziral The British Council v Zagrebu.

Razstava prikazuje izbor sodobnih plakatov iz zadnjih let, ki prav dobro predstavljajo stanje te grafične panoge v današnji Angliji. Razstavljeni so do celja poslovni plakati, ki predstavljajo reklamo za posamezne izdelke, kot so avtomobilski olje, za pivce za mlo itd. Velik del plakatov je namenjen propagandi turizma, priporočajo obiskovanje muzejev in starih stavb, znamenitosti, gledališč in filmskih predstav. Drugi razstavljeni plakati pa priporočajo uporabljanje poštne, telefonskih in radijskih naprav, vrše propagando za ladijske in letalske družbe in za najrazličnejše druge namene. Razstava je zanimiva tudi zaradi tega, ker prikazuje, kako se je razvila tehnika angleškega plakata. Vsi plakati so izdelani z različnimi sredstvi, zlasti z avtomobilskimi slikami, ki so zelo zanimive. Razstava bo odprta do 6. marca, vsak dan od 10. do 18. ure.

POJASNILNO VODSTVO KLASIČNE GIMNAZIJ. Pod naslovom »Ljubljanski šolaj« je bil dosežen uspeh, smo 12. t. m. poročili o tiskovni konferenci na MLO. Ljubljana in med drugim napisali, da je na klasični gimnaziji izdelalo ob letošnjem polletju 76% dijakov. Vodstvo klasične gimnazije nam je sporočilo, da ne drži in da je v resnici uspeh še veliko boljši, ker je izstalo ob omenjenem polletju 82,28% dijakov.

OB ROBU dogodkov

Nora tekma

Človeštvo ima dovolj vzroka za vznemirjenje, ki ga povzročajo razni poskusi z atomsko in vodikovno bombo, pa njeni delajo take posledice v Združenih državah Amerike ali v Sovjetski zvezi. Spomin na strahotni učinek eksplozije atomske bombe, ki je bila tik pred koncem svetovne vojne vržena nad Hirošimo, kjer je uničila okoli 160.000 človeških življenj, je še dovolj svež; o tako imenovani vodikovi »superbombi«, ki so jo menda pred kratkim izdelali v ZDA, pa zatrjujejo, da je celo dva tisočkrat močnejša od bombe, s katero je bila Japonska prisiljena kapitulirati.

Nemehne izjave raznih državnikov in grožnje vodikovnih ljudi v nekaterih državah, zlasti v ZDA in Sovjetski zvezi, dajejo videz, kakor da se je tistih, ki imajo danes v rokah niti svetovnega dogajanja, polotila pravica »manj«, kako bodo z zatiranjem, kdo ima močnejše in učinkovitejše jedrsko orožje, »signalizirali« nasprotja in ga prisilili k popuščanju pri reševanju perečih mednarodnih vprašanj. Vsi vprek pa zatrjujejo, da bohočjo z atomskim oboroževanjem samo ohraniti mir in preprečiti katastrofo, ki bi jo utegnili povzročiti pravo atomsko orožje.

V britanski »Bel« knjigi o obrambi« ki je bila izdana pred nekaj dnevi, je prav tako objavljen sklep britanske vlade, da bo tudi Velika Britanija začela izdelovati vodikove bombe, čeprav je predsednik indijske vlade Nehru na zasedanju Commonwealtha postavil zahtevno, naj države, ki se jih to tiče, čim prej sklenejo pogodbo o prepovedi in o takojšnjem prenehanju poskusov z vodikovo bombo. Hkrati pa britanska vlada izjavlja, da je njen smoter v zunanji politiki »odpraviti posest in proizvodnjo vseh vrst jedrskega orožja in silebne drugega orožja za množično uničevanje«.

Pri vsem tem tekmovanju v zadnjem času, kdo bo imel za »zavarovanje mira« več vodikovnih bomb se miroljubne ljudi po vsem svetu vprašajo: Ali ne bi bilo bolje nehati s takšno nore tekmo, ki ne more, kakor je dejal tudi naš predsednik Tito, rešiti nobenega vprašanja, namesto tega pa dejansko začeti z miroljubnim, pametnim reševanjem vzajemnih mednarodnih vprašanj? Če pomislimo, kako bi uporaba jedrske energije v miroljubne namene — v industriji, kmetijstvu, medicini, biologiji itd. — lahko koristila človeštvu, je odgovor pač lahko samo eden. Upajmo, da bodo vsi, ki urejajo odnose med narodi, le prišli do tega spoznanja in se po njem tudi ravnali.

Kočljiva naloga

V ustavi Zahodne Nemčije je točka, ki pravi: »Stranke, ki po svojih namenih ali po ravnanju svojih pripadnikov hočejo omejevali ali pa preprečiti demokratične temelje zvezne republike, so po ustavi prepovedane. O tem odloča zvezno ustavno sodišče.« O tem določilu ustave je ustavno sodišče Zvezne republike Nemčije v Karlsruhe priuči razpravljalo glede tako imenovane »socialistične stranke Nemčije«, ki sta jo organizirala in vodila dva splošno znana nacisti Doris in Remer. Razprava o tej stranki je bila že v nekaj dneh končana in stranka je bila razglašena kot protiusstavna in prepovedana.

Konali potem, ko je bila pronačistična stranka prepovedana, je vlada v Bonn obnovila svojo tožbo proti Komunistični stranki Zahodne Nemčije, ki jo je bila prvič vložila že leta 1951, pozneje pa umaknila. V novi tožbi je bilo opisano, kako so stranka in razni njeni funkcionarji delali proti sedanjim državnim ureditvi.

Po daljšem odlaganju je bilo objavljeno, da se bo razprava začela letos januarja in predsednik ustavnega sodišča je izjavil, da so ne glede na obtožbe vlade, da same ideje stranke (ideje Marxa in Lenina) nevarne državni ureditvi Zahodne Nemčije. Pri takem stališču in naziranju so seveda glavne navedbe tožbe izgubile svoj pomen in ko je to dni le prišlo do razprave, je član vodstva KP Zahodne Nemčije Walter Fisch, ki je bil zaslišan kot prič, poudarjal, da KP Zahodne Nemčije tudi ni moglo očiti zvezi z inozemstvom, o katerih je govorila tožba zvezne vlade.

Tožba vlade v Bonn proti KP Zahodne Nemčije je tako postala za ustavno sodišče še bolj kočljiva naloga, kot je bila tedaj, ko je bila tožba prvič vložena. Če bi ustavno sodišče izvedlo proces v znamenju ideološke inkvizicije, bi bile prepovedi od vlade obtožene stranke izraz pritiska močnejšega na šibkejšega, hkrati pa bi s prepovedjo legalnega močno otepli ilegalno delo stranke. Inozemski politični opazovalci pa sploh ne morejo razumeti, zakaj je bonnska vlada vložila novo tožbo proti komunistični stranki, ki pri vseh dosedanjih volitvah ni mogla zbrati niti toliko pristašev, da bi po volilnem zabonu dobila primeren zastopstvo v deželni zborni in v Bundestagu.

Najprej informativni stiki, potem uradna pogajanja

Po mnenju indijskega predsednika ni osnovno predpisovati, kdo lahko in kdo ne more sodelovati pri morebitnih pogajanjih o problemu Formoze — Londonski odmev na Nehrujeve izjave

New Delhi, 18. febr. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je sinoči izjavil, da je položaj na področju Formoze »še nadalje resen, vendar pa da v bližnji bodočnosti ne bo prišlo do vojnega spopada«. Nujno je treba najti pot za mirno rešitev te krize, je dejal Nehru in dodal, da je po njegovi sodbi ta pot v »informativnih stikih ter nato v uradnih pogajanjih«. Dodal je, da ni osnovno »predpisati, kdo mora in kdo ne sodelovati pri eventualnih pogajanjih o problemu Formoze ter da je on v prejšnjih izjavah hotel samo poudariti, da je treba najti rešitev, ki jo bosta lahko sprejeli obe strani. Dodal je, da so tudi na ženevski konferenci pri reševanju indokitajskega vprašanja sodelovali predstavniki Južnega in Severnega Vietnam.

Nehru je nato izjavil, da bo Indija sodelovala v informativnih razgovorih o problemu Formoze, »kolikor bodo to prilike dopuščale«, nima pa upanja, da bi to vprašanje proučevali na azijsko-afriški konferenci.

Nehrujeva izjava je bila v britanskih krogih sprejeta z velikim zanimanjem. V Londonu poudarjajo, da Nehru med konferenco predstavnikov Britanske skupnosti narodov ni omenil take namere. Opozarjajo, da se v Moskvi nadaljujejo paralelni razgovori ter da je sovjetska vlada predlo-

žila svoj predlog o konferenci hkrati predstavnikom Velike Britanije in Indije. Kar se tiče britanske politike do problema Formoze, Velika Britanija po izjavah pooblaščenih krogov ni formulirala določenega predloga za sklicanje mednarodne konference. V pričakovanju drugih sugestij se bo Velika Britanija vzdržala kakršne koli akcije, ki bi lahko izzvala nasprotovanje ene ali druge strani, ali pa komplicirala sistematične napore, da se po normalni diplomatski poti zmanjša napetost. V Londonu poudarjajo, da

tako stališče podpirajo tudi druge države Britanske skupnosti narodov.

Po sodbi britanskih krogov bo naslednja konkretna poteza odgovor sovjetske vlade na pripombe Velike Britanije glede ideje o konferenci desetih držav. Za sedaj ni nobenih drugih predlogov. Izjave Nehruja napovedujejo možnost alternativnega načrta. Po oceni britanskih funkcionarjev je indijska vlada v zelo ugodnem položaju, da nekaj ukrene z ozirom na njeno politiko neodvisnosti kot obstoječih blokov. V Londonu dalje poudarjajo, da je Indija pokazala veliko zanimanje za rešitev problema okrog Formoze, da pa je z Veliko Britanijo istega mnenja glede resnosti položaja.

Glede različnih stališč Velike Britanije in Amerike do statuta otokov ob kitajski obali, ki jih je Dulles zaostрил, bodo obširneje izmenjali gladišča te dni v Bangkoku, ko se bosta med konferenco SEATO sestala Eden in Dulles.

Indonezijska soglasja

New Delhi, 18. febr. (Tanjug). Po poročilu indonezijske poročevalske službe v Delhiju se indonezijska vlada strinja s predlogom Sovjetske zveze glede konference desetih držav o Formozi. Predsednik indonezijske vlade Sastroamidjoso je v zvezi s tem izjavil, da je »predlog popolnoma v skladu z indonezijsko iniciativo, naj se problem premakne z mrtve točke«.

Indonezijska vlada je nedavno predložila posebni sestanek petih držav Colombo konference, na katerem bi izdelali formulo za splošno konferenco, ker tega niso storili v Londonu. Indijska vlada pa je pokazala rezerviranost in se je postavila na stališče, da tudi azijske dežele ne bi morale storiti več kakor je bilo storjeno na konferenci Commonwealtha.

Kitajska za sovjetski predlog

Hongkong, 18. febr. (Reuter). Pekinski »Peoples Daily« danes sprejema sovjetski predlog za konferenco desetih držav o Formozi, hkrati pa protestira proti sodelovanju Gangkajškovega predstavnika. List navaja, da so Gangkajška vrgli iz Kitajske ter da zato nima nobene pravice zahtevati, da kot kvalificiran predstavnik prisostvuje mednarodni konferenci. Članek, ki predstavlja prvo kitajsko reakcijo na sovjetski predlog, zaključuje, da je nevarno položaj na področju Formoze rezultati ameriške okupacije kitajskega ozemlja, vmešavanja ZDA v notranja vprašanja Kitajske, vojnih provokacij in ustvarjanja napetosti.

Mohamed Ali

»Če je tako — piše »Hindu« — potem Indija nima nobenega jamstva, da bodo eventualni sporazumi spoštovani in torej ni jamstvo, čemu naj bi služila pogajanja z vlado, katere pravni položaj je negotov.« Sestanek med Nehrujem in Mohamedom Alijem je določen za konec marca.

Odklonitev podpore

Pariz, 18. febr. (AFP). Skupna neodvisnih poslancev iz prekomorskih ozemelj, katerih je v francoski skupščini 16, je sklenila, da ne bo glasovala za investituro Pineaujeve vlade. Skupina je sprejela ta sklep na dopolnjenem sestanku v parlamentu. Izrazila se je tako proti sodelovanju v tej vladi kakor proti temu, da jo podpre.

Laburistična »državljska vojna«

London, 18. febr. (Tanjug) — Predsednik Spodnjega doma hotel danes dati na dnevni red Bevanove resolucije, ki zahteva razgovore Velike Britanije, ZDA

Obtožbe »Pravde«

MOSKVA, 18. febr. (TASS). — »Pravda« danes obtožuje ZDA, da samo z besedami trdijo, da se s svojimi zavetniki zavzemajo za prekinitev sovražnosti v formoski in kitajski oblasti. Zvezelandija predloži svoj predlog Varnostnemu svetu »očividno po naročilu ZDA«. List obtožuje ZDA, da se poslužujejo falsifikatov ter skušajo sovjetski načrt resolucije prikazati kot dejanje, naperjeno proti ukinutvi sovražnosti na Daljnem vzhodu. List trdi, da novozelandski predlog predstavlja manevar, ki je preračunan na to, da bi prisilili LR Kitajsko k temu, da bi se odrekla svojim suverenim pravicam nad Formozo in Peskadorski. Hkrati pa »Pravda« poudarja, da sovjetski predlog tež ne samo k ustavitvi sovražnosti, ampak tudi k odstranitvi vzrokov napetega položaja na Daljnem vzhodu — končanju ameriškega vmešavanja v notranje zadeve Kitajske. »Pravda« obtožuje Veliko Britanijo ter trdi, da je licenčna oblika Zvezelandije njene obalne otoke Tačen, Macu in Kvevol, če se ta odpo- pravici do Formoze in Peskadorske.

in ZSSR o združitvi Nemčije in o zmanjšanju mednarodne napetosti se pred ratifikacijo pariskih sporazumov o ustanovitvi zahodnonemške armade. Predsednik Spodnjega doma je izjavil, da ta resolucija ne more priti na dnevni red zaradi pomanjkanja časa.

O Bevanovi resoluciji so razpravljali sinoči na sestanku laburistične parlamentarne skupine in so poslanci desnega krila ostro kritizirali Bevanovo akcijo. Naglašali so, da je Bevan kršil sklep večine, ki je sklenila, da se v sedanjih fazi ničesar ne predlaga za debato v Spodnjem domu. Šef stranke Attlee je pred nekaj dnevi javno naglasil, da ne bi bilo treba sklicati konference velikih sil pred ratifikacijo londonskih in pariskih sporazumov.

O vsem problemu bodo ponovno razpravljali v torek na sestanku laburistične parlamentarne skupine, ni pa nobenega upanja, da bo Bevan umaknil svojo resolucijo, ki so jo neki politični opazovalci imenovali »oživiljanje državljanske vojne v laburistični stranki«.

NOVICE V SLIKI

V noči od 15. na 16. februar je sedem zakrkljanih in oboroženih romunskih beguncev vdrla v romunsko poslanstvo v Bernu, ranilo šoferja poslanstva, ki je kasneje v bolnici umrl, ostalo osebje z odpravnikom posloval vred pa pod grožnjo orožja izgnalo iz poslanstva. Napadatelji so se zabarikadirali v poslojpu poslanstva, ki ga je medtem obkrožila policija. Trem je uspelo pobegniti ostali štirje pa so se predali švicarski policiji. Incident je povzročil precej ostro zamenjavo not med Švico in Romunijo, vendar pa so švicarske oblasti odklonile izročitev napadalec romunskim oblastem trdeti, da je bil napad izveden na ozemlju Švice, ter da v tem primeru ni mogoče upoštevati eksteritorialnosti diplomatskega predstavnstva. Na sliki: poslojpu romunskega poslanstva v Bernu.

Pineaujev izpit pred skupščino

Program, ki ga je predložil socialistični mandatar, se bistveno ne razlikuje od programa prejšnje vlade

Pariz, 18. febr. (AFP). Francoska skupščina se je sestala danes ob 15. uri, da bi glasovala o investituri Christiana Pineauja, ki je sestavljal novo vlado. Če bo skupščina izglasovala zaupnico Pineauju, bo imela Francija prvič po štirih letih vlado, v kateri bodo sodelovali socialisti.

Pineau je začel svoj govor s poudarkom, da je največja vloga, ki jo lahko ima Francija v današnjih okoliščinah, v tem, da prispeva k resničnemu miru, zasnovanemu na vzajemnem zaupanju med narodi. Ko je naglasil, da bo njegova vlada storila korake, ki bi imeli za končni cilj razorožitev, je poudaril, da bo vlada v sedanjih situaciji vendar morala voditi tudi politiko oborožitve, pri čemer je samo še vprašanje, ob kakih pogojih bi bilo izvedeno tako oboroževanje.

»Če hočemo ostati zvesti zvezam, ki smo jih sklenili, in atlantski solidarnosti«, je nadaljeval Pineau, »potem moramo končati dolgo diskusijo, ki je delala med nami samo razdor. Nova vlada se bo zato trudila, da bi čimprej prišlo do ratifikacije londonskih in pariskih sporazumov ter da bi bili ti sporazumi izpolnjeni z organizacijo, ki bi odločal glede oboro-

Christian Pineau

ževanja držav, podpisnic sporazumov, in v katerem bi bilo neogibno potrebno tudi sodelovanje Velike Britanije. Glede tega bo vlada nadaljevala razgovore, ki jih je začela že prejšnja vlada.

Glede vprašanja evropske integracije je Pineau dejal, da sedanjí položaj ne dopušta vzpostavljanja nikakih ambicioznih političnih teles.

Pineau pa je poudaril, da se njegova vlada, če ji bo izglasovana zaupnica, ne bo zadovoljila samo z zagotovitvijo varnosti. Vlada bo vztrajno iskala vse možnosti za pogajanja med Vzhodom in Zahodom, ki bi privedla do popuščanja mednarodne napetosti in do ureditve ne-rešenih problemov. Poudaril je, da bo vlada delala tudi vse za krepitve gospodarske izmenjave med vzhodno in zahodno Evropo in izrazil upanje, da bo bla-

Presenetljiva izjava Duclosa

Bonn, 18. febr. (DPA). Sekretar komunistične partije Francije Jacques Duclos, je danes na tiskovni konferenci izjavil, da ozemlje Posarja pripada Nemčiji, da pa pokrajine na oni strani Nise in Odré nikoli več ne morejo biti nemške. Te bi lahko bile priključene Nemčiji samo z novo vojno, je dejal Duclos.

TELEGRAMI

ALŽIR, 18. febr. (AFP). Alžirski uporniki so sinoči zajeli francosko vojaško patrolo v planinskem masivu Aures severno od Biskre. V boju so ubili francoskega podoficirja in enega vojaka, ostalih sedem članov patrolje pa so ujeli.

LONDON, 18. febr. (Tanjug). — Sovjetski sindikat rudarjev je sprejel vabilo vodstva sindikata rudarjev britanskega rudarskega področja Durham, da pošlje delegacijo na velike rudarske svečanosti, ki bodo na tem področju v juliju t. l.

PANDŽIN, 18. febr. (Reuter). Iz uradnih portugalskih krogov se je zvedelo, da je policija aretirala 29 demonstrantov, ki so včeraj prišli iz Indije v Goo. Zvedelo se je, da so demonstranti indijski prebivalci Goe, ki zahtevajo, da se to portugalsko kolonijo na indijski podkontinentu priključi Indiji.

TEL AVIV, 18. febr. (AFP). Bivši predsednik Izraelske vlade Ben Gurion je sprejel poziv sedanjega predsednika Moše Sareta, ki mu je ponudil položaj obrambnega ministra. Na tem položaju je bil doslej Lavon, ki je podal ostavko.

HONG KONG, 18. febr. (Reuter). Danes je bilo sporočeno, da je britanska trgovinska delegacija sklenila s kitajskimi državnimi organizacijami pogodbe za vrednotno 480.000 funtov šterlingov, ne- uradna britanska delegacija, ki je

govna zamenjava kasneje privreda tudi do izmenjave idej in zblizevanja ljudi.

Pineau se je nato dotaknil vprašanja prekomorskih francoskih ozemelj. Glede Indokine je dejal, da bo vlada spoštovala ženevske sporazume in sploh doprinesla ohraniti miru, skušala pa bo tudi ohraniti gospodarski položaj in kulturni vpliv Francije v Indokini, medtem ko bo francoski ekspedicijski korpus zmanjšan na najnujnejše. Ko je govoril o Tuniziji, je potrdil deklaracijo francoske vlade od julija 1954, s katero je bila predvidena notranja avtonomija in izvajanje francosko tuniškimi konvencij.

Za Maroko je Pineau v imenu svoje vlade obljubil izvedbo predvidenih reform, glede Alžira pa je dejal, da je na sedanjem tečaju treba gledati brez tendencioznih pretiravanj.

Nato je prešel na notranjo politiko in poudaril nujnost povečanja produktivnosti. Omenil je, da bo vlada zahtevala od skupščine, da ji za tri mesece podaljša izredna pooblastila, ki jih je dala prejšnji vladi. Pineau je rekel, da bo vlada storila vse potrebne ukrepe za rešitev gospodarskih in socialnih problemov, pri čemer je omenil gradnjo stanovanj ter opremljanje bazične in predelovalne industrije. Poudaril je, da se bodo zato poslužili javnih in privatnih investicij, kakor tudi preusmerjanja nerentabilne industrije. Pineau je nadalje poudaril, da bo treba mnogo storiti v kmetijski sektorju in je potrdil obljubo prejšnje vlade o zvišanju plač delavcem in uslužbencem, kakor tudi znižanje davka na plače, s čimer se bo povečala kupna moč prebivalstva.

V diskusiji, ki je sledila, je nekaj neodvisnih poslancev kritiziralo notranjopolitični program Pineaujeve vlade. Med njimi je bil Paul Reynaud, ki je izrazil dvom, da bo Pineaujeva vlada lahko dolgo vodila Francijo. Popoldnevna diskusija je bila končana z intervencijo degolističnega disidentna Legendrea, ki je dejal, da hoče Pineaujeva vlada samo nadaljevati Mendès-Franceovo politiko, kateri je skupščina že izglasovala nezaupnico. Seja je bila nato prekinjena in se bo razprava nadaljevala ob 21. uri.

Menijo, da bo skupščina šele nocoj lahko pričela z glasovanjem o investituri.

Hatojama

vjetska zveza sklicevala na odgovor Japonske, ki jo vsebuje pogodba, sklenjena v San Franciscu, in zahtevala priznanje suverenosti Sovjetske zveze nad temi ozemlji. Kakor pa je dodal, namerava Japonska braniti ozemeljsko suverenost ne samo nad otoki Habomaj in Sikotan, ki je sama po sebi razumljiva, ampak tudi pravico do Kurilskih otokov in južnega Sahalina.

Za ugled izvoznikov gre

So primeri, da naša podjetja dosežejo na inozemskih trgih ugodno prodajo svojih proizvodov. Izvoznik je zadovoljen, toda od strani uvoznika pride večkrat do reklamacij. Te so upravičene, če gre res za ne-kvalitetno blago ali pa če zaradi neustreznih embalaže, ali ne-primernih ravnanj pri prevozu blaga izgubi na kvaliteti. Druga stvar je, če se v reklamacijah skrivajo špekulantska težnja kupca.

Prav zanimiv je primer izvoza naših baterij, ki jih izdeluje tovarna »Zmaj« iz Zagreba.

Ljubljanska tovarna »Zmaj« je v letu 1953, ko je poslala v Paragvaj svoj prvi kontingent baterij, dobila polno priznanje uvoznika, ki jim je poslal pohvalno pismo z ugotovitvijo, da so naše baterije mnogo boljše od argentinskih.

Takoj za tem pa z drugim kontingentom je prenehal izvoz v to državo. Vzroki: nepredvideno dolg čas transporta, tako da so baterije prispale do potrošnikov že neuporabne. Dopusniti doba vkladitvenja znaša namreč le šest mesecev, kar je vseeno dosti, saj tudi prvovrstni nemški izdelki v skladišču ne vzdržijo mnogo dlje. Druga stvar so klimatske prilike, na katere bi bil moral izvoznik računati, se z njimi seznaniti, ne pa zahtevati, da ga s tem seznanja kupec.

Tudi preteklo leto so mnogo izvažali — ljubljanski »Zmaj« 60 odstotkov vseh svojih izdelkov. Velik kupec so bila turška podjetja, ki so kupila za približno 1 in pol milijona turških lir izdelkov obeh tovarn. Kupci so bili zadovoljni in se še danes potegujejo za nadaljnjo dobavo. Večjih reklamacij ni bilo. V dostavljenem blagu je bilo le 4% »škarta«. Tako pravijo v ljubljanski tovarni »Zmaj«.

Presenetljivo pa je po vsem tem pisanje nekake turške listice, ki trdi, da je bilo 50 odstotkov vseh naših baterij neuporabnih ter da so turška podjetja utrpela pri tem za 3 milijone.

130 km peš, da bi videla barvni film

V Liki se vedno nimajo mnogo kinematografov. Barvni film je zato še vedno prvovrstna senzacija, kadar pride v Goričko. Odošče ali kak drug kraj. Podlpadec je majhna vas, 65 km daleč od Goričke. V njej živi mladenček Tomislav Javor in Mile Pajn. Videla sta sicer že mnogo filmov, toda nobenega barvnega. Te dni pa so predvajali v Goriški kinematografiji film, ki je bil izdan v letu 1952, pa sta sklenila, da bosta na vsak način videla ta barvni film, za katerega je bilo mnogo propagande. Ker ni bilo prevoznih sredstev, sta odšla zjutraj peš, prehodila 65 km, gledala štiri ure film, potem pa sta se peš vrnila. Naslednjega dne sta prišla domov utrujena, toda vesela, ker sta videla prvi barvni film. Ali ni to rekord naših Litanov — 130 kilometrov peš, samo da bi videli film?

Iz novosadske livarne vse vrste pekovskih strojev

Novosadska livarna je s 5. t. m. sklicala v Novem Sadu konferenco predstavnikov vseh pekovskih podjetij Jugoslavije. Na konferenci so obravnavali, kateri stroji bi bili za potrebe naše države najbolj in najbolj ekonomični. Livarna se je povezala tudi z državno podjetjem »Cera« iz Pančeva, ki si je zadalo nalogo, da bi začelo izdelovati pekovske peči. V diskusiji je bilo ugotovljeno, da so kanalske peči, ki jih izdeluje Branko Skrinjar iz Zagreba, zelo pomanjkljive in da je naloga podjetja, da te pomanjkljivosti po možnosti odpravi. Mnenje strokovnjakov na tej konferenci je bilo, da nam zaenkrat najbolj ustrezajo parne peči, ki so ekonomične glede uporabe premoga.

(Nadaljevanje)

Hidro-elektro sistem Grande Dixence: Za med vožnjo po gorskem kanalonu rečice Dixence smo opazovali 31 km dolgo žičnico z nosilnostjo posameznih vagončkov 400 kg, kako neprestano prevaža cement; dnevno ga porabi 700 ton ali približno dva vlaka. Trenutno betonirajo v višini 2.100 m glavno pregrado, ki bo visoka skoro 300 m in bo njen vrh segal v višino 2.363 m.

Pogled na stanovanjsko hišo za 450 delavcev, ki gradijo veliko hidroelektrarno Grande-Dixence. Poleti predlanskim so dobili nalog za gradnjo, na spomlad lani je bila hiša — boje hotel — pripravljena za vstop. Gradnja se konča v višini 2.800 m na razpoložljiv prostor 13 x 4 m. Stanovanjska stavba je dober del iz železa in aluminija in celo obložena je z aluminijastimi ploščami.

metrov, dočim je dno pregrade na višini 2.080 m.

Hidro-elektro sistem Grande Dixence leži kakih 30 km vzhodno od Mont Blanca. Padavinsko področje tega sistema hidrocentral obsega le kakih 800 km². Po

jone in pol turških lir škoda. Nadalje zatrjuje, da so zahtevali od izvoznikov povrnitev škoda, ker pa niso uspeli, obljubljajo za vedno izročiti turški trgovinski zbornici.

Ce držijo, kar pravijo v »Zmaju«, je to res precej čudna trditve. V »Zmaju« so celo mnenja, da inozemski kupci pogosto neupravičeno kritizirajo blago, da bi mu s tem zbijali ceno. Če bi šlo tu le za barantanje, bi bilo vse v redu. Toda pri tem gre že za jemanje gospodarskega ugleda, čemur bi se morali naši izvozniki odločno upreti.

V enaki meri kot razvemo naše izvoznike pohvale iz ino-

Nova ležišča lignita v Vukomerških goricah

Vukomerške gorice se nahajajo v bližini hrvaške slovenske meje in prehajajo posamezni obronki tudi na Dolenjsko. Že prej se je vedelo, da se tukaj nahajajo premogi, kar so tudi pokazala raziskovalna dela. Letos spomladi bodo temeljito preiskali to področje strokovnjaki Zavoda za geološka raziskovanja LR Hrvatske, da bi točno ugotovili, kako velike zaloge se dejansko nahajajo na tem področju. Če bo prišlo do odpiranja rudnikov, bo to velikega pomena za gospodarstvo in industrijo karlovaškega področja, kakor tudi za Zagreb, Kordun in Banjo. Pri raziskovalnih delih bodo sodelovali tudi komune z prejemnimi področji. Šef geološkega zavoda za raziskovanje Hrvatske prof. Ogulinac je dejal dopisniku »Slovenskega poročevalca«: »Pričakuje mo velike rezultate. Vukomerške gorice so tipično premo-govno področje. Že sedaj lahko trdimo, da se na tem področju nahajajo milijoni ton premoga«.

V Zagrebu je odprt itelez za izvozno pohištvo

Značilno za jugoslovanske tovarne pohištva je, da proizvajajo več ali manj enako, tipizirano pohištvo, ki se v zadnjih 50 letih skoraj ni izpremenilo. Naša država velja v industriji pohištva kot izvozna in mora zato svoje pohištvo prilagajati naročilom, ki prihajajo iz inozemstva. Da bi modernizirali svojo proizvodnjo pohištva, so v Zagrebu odprli atelez, ki bo projektiral novo sodobnejšo stanovanjsko opremo. To akcijo je podprl tudi sekretariat za gospodarstvo Hrvatske. Pri projektiranju bodo posebno pazili, da bodo pri proizvodnji pohištva znižali stroške in porabo lesa ter upoštevali sodobne pridobitve s tega področja. Jasno je, da bodo morali poleg tega upoštevati tudi želje inozemskih kupcev. Prav bi bilo, da bi v Jugoslaviji ustanovili čim več podobnih atelezov, ki bi projektirali pohištvo tudi za domače potrebe, kajti prav za naše pohištvo velja, da je stereotipno, nepraktično, tipizirano in da zelo malo ustreza potrebam novih modernih stanovanj.

M. B.

M. B.

Gorenjski ribiči so zborovali

V nedeljo je bila v Kranju letna skupščina Gorenjskega ribiškega društva. V okoliših s katerim upravlja to društvo spada tudi bješko jezero, del Save Bohinjske, dalje Sava, Kokra in druge vode. Člani dosedanjega odbora so podali izbrana poročila o delovanju društva v tem letu, o vlaganju sredstev, o gradnji ribogojnic v Benici in drugih tekočih ribnikih. Letos namerava društvo vložiti veliko število mladice, tako samo v del Save Bohinjske, nad 4000 lipanov in postvri. V nadzoru je tudi vlaganje v bješko jezero, ki ga letos prevzame v upravo društvo. Vložil bodo ščuke in šile. Dalje so sprejeli sklep, da se čimprej dogradi ribogojnica v Benici, ki naj služi vsemu društvu za postvri. Gojili ne bodo več bohinskih postvri, ampak bodo dobili postvri iz Oberha na Notranjskem, ker se dosedanje bohinske niso obnesle v teh vodah. Poleg tega pa bodo pričeli pripravljati gradnjo nove ribogojnice na Bledu. Načrte bodo izdelali člani društva, ki so si ogledali podobne ribogojnice v inozemstvu. Ta bo služila za li-panje.

V okviru društva so dobila bješka društva posebno avtonomijo, v kolikor je to možno po dosedanjih predpisih. To predstavlja zlasti izredno delovanje ribogojnic in posebnega značaja jezera in Save Bohinjske za turizem. Vsako leto prihaja k nam na Bled več ribičev iz inozemstva na lov in ima Bled gotovo poseben interes za te vode. Nekateri člani so zahtevali, naj bi društvo opozorilo razna podjetja, ki uničujejo vodo in ribe, da čimprej nabavijo čistilne naprave. Društvo ne gre za visoke okoliščine, marveč za bogate vode.

D. J.

ING. DUŠAN SODNIK

Dopetni zapiski Z GRADBIŠČ V ŠVICI

no od Mont Blanca. Padavinsko področje tega sistema hidrocentral obsega le kakih 800 km². Po jezeru Velikega Dixence, katere statična energija bo izrabljena v treh stopnjah, s tremi centralami. Do prve stopnje, podzemeljske centrale Flonay-Dixence bo n. pr. speljal 8 in pol kilometra dolgi rov premera 4,60 m, dolžina tlačnega rova bo 1,25 km; premer 3 m. Voda bo imela izrabi padec 874 m in bo poganjala 6 Peltonovih turbin s skupno jakostjo 450.000 konjskih moči.

Ce seštejeemo jakost vseh treh central s 16 Peltonovimi turbinami, dobimo skoraj milijon konjskih moči — 986.55 KS. Zanimivo je, da bodo vodo iz petih zajetih snežniških odtokov črpali v ta sistem dovodnih kanalov, ker leže izvirni prenikajo.

Gradnja 140 km dolgega tunnelskega sistema dovodov in odvodov ledeniških voda v višini 2.500 m bo trajala 15 let; gradi 5 podjetij. Z gradnjo so pričeli leta 1950. Pripravljalna dela so trajala 2 leti, leta 1953 so začeli betonirati največji objekt tega sistema — 280 m visoko težnostno pregrado, v katero bodo vgradili 5.800.000 m³ betona, za kar bodo porabili približno 1.400.000 ton cementa ali desetletno produkcijo vseh slovenskih cementarn. Dnevno vgradijo 350 vagonov materiala.

projektu bodo speljali vodo studentu, ki jih napajajo snežniki; napravili bodo 38 zajetij. Vsa ta voda se bo zbirala v

zemstva, bi jih morale razvzeti neupravičene kritike partnerjev; v obeh primerih gre namreč za njihov ugled. Važno pa je poudariti, kako zelo pomembno je točno formuliranje pogodb, zlasti glede časa dobave pri hitro pokvarljivem blagu, kjer je riziko največje. Kadar pa gre za nova nepoznana tržišča, ko mora biti naš izvoznik učenec, naj ta ne zahteva od svojega partnerja, da bi bil on njegov edini učitelj.

Končno: Komu verjeti? Brez dvoma lahko povedo svoje mnenje o kvaliteti baterij tovarne »Zmaj« tudi naši domači strokovnjaki.

J. F.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

Pota Mestnega muzeja v Ljubljani

Mestni muzej v Ljubljani je pred kratkim izdal kakih trideset strani obsegačo knjižico »Vprašanja Mestnega muzeja v Ljubljani«, s katero v treh poglavjih predstavlja svoj dosežek odkrit, poglavitna vodila svoje dejavnosti in delovni načrt za prihodnost. Publikacija je zanimiva ne le zategadelj, ker njeni avtorji, dr. Josip Mal, Angelos Baš, Marija Levstek in Nace Šumi, razlagajo v njej svoje poglede na vlogo in pomen Mestnega muzeja v Ljubljani ter na nekatera važna muzeološka vprašanja, marveč tudi zaradi tega, ker je to po vsej pri nas prva publikacija te vrste, ki hkrati v imenu Mestnega muzeja vabi k izmenjavi mnenj o poglavitnih muzejskih vprašanjih tudi druge znanstvenice in prosvetne delavce iz ustreznih strok, predstavnik množičnih organizacij in ljudskih oblasti, kakor tudi vse,

ki prizadeto spremljajo slovensko muzejsko življenje.

Razstavne zbirke Mestnega muzeja v Ljubljani, ki ima svoje prostore v nekdanji Auerpergovski palači v Gosposki ulici, so bile urejene in odprte leta 1937; v glavnem so ostale nespremenjene do danes ter predstavljajo predvsem meščansko in plemiško stanovanjsko kulturo od gotike do srede 19. stoletja. Poglavitno gradivo za ureitev teh zbirk je tedaj odstopil ali pravzaprav »posodil« Mestni občini ljubljanski Narodni muzej v Ljubljani, ki je želel s tem nekoliko olajšati svojo prostorsko stisko, kakršna traja še danes, hkrati pa omogočiti, da bi se v nanovo ustanovljenem Mestnem muzeju zbralo in uredilo muzejsko gradivo, predstavljačelo pomembnejše izreze iz zgodovine materialne in duhovne kulture ljubljanskega mesta.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

Ob ustanovitvi Mestnega muzeja je bilo razstavljenih tudi nekaj značilnih slik iz ljubljanskega krajeplisa, nekatera prikazuje izbor izdelkov ljubljanskega porcelana. V današnji ureditvi muzeja je v posebni zbirki predstavljeno tudi bistvenejše ljubljansko arheološko gradivo.

Mestni muzej v Ljubljani je predvsem lokalna muzejska ustanova, ki pa se ni dokončno urejena in zatorej tudi še ne more v celoti ustrezati vsem namenom, kakršne postavlja takim ustanovam sodobna muzejska znanost. Delovanje in nadaljnji razvoj sedanjega Mestnega muzeja utesnjuje predvsem hudo pomanjkanje prostorov, kar znatno otežkoča primerno namestitve in ureditev razstavljene zbirke, ki naj bi širšemu krogu obiskovalcev posredovalo poglavitna dognanja znanstvenih raziskav; prostorov pri-

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

M. B.

manjkujeta tudi za strokovno osebo, kar povzroča zapreke pri znanstven

V Celju bodo POSTAVILI SPOMENIK ZMAGE

Prizadevanja mestnega odbora Zveze borcev v Celju, oziroma posebne komisije, ki jo vodi Edi Gole za postavitev centralnega spomenika v mestu, so dosegla že takšno stopnjo, da lahko rečemo, da bo veličasten spomenik Zmage postavljen v Celju že v letošnjem letu.

Prva reliefna stran bodočega spomenika zmage v Celju

Spomenik, v obliki 9,5 m visokega, 4 m dolgega ter 1 meter širokega kvadra, bo stal na Slandrovem trgu, nasproti Mestnega gledališča. Z gradnjo spomenika v kamnu bodo na tem mestu začeli že 1. aprila in bo delo končano v štirih mesecih. Na obeh straneh 4 metrske širine spomenika bodo pritrjeni reliefi, ki

no obežanje na Frankolovem, oziroma v Strančah ter zmago. Reliefna stran miru pa bo prikazovala graditev (zidanje), kmetijstvo (orača), zadovoljstvo (ples otrok) ter umetnost (glasbeni instrumenti). Medtem, ko je reliefno stran vojne odobrila tudi posebna komisija pri glavnem odboru Zveze borcev NOV

Slovenije in je ta stran že v delu, pa bo na drugi strani spomenika bržkone prišlo še do nekaterih izprememb.

Nacrtje za arhitektonsko izdelavo spomenika ter njegovega okolja (40 m širokega stopnišča itd.) in med tem zlasti še grobnice Narodnih herojev, je pripravil arh. Navinšek iz Ljubljane. Po novo urejenem okolju bo tudi sedanja grobnica narodnih herojev sestavni del veličastnega spomenika Zmage. Po prvih načrtih naj bi nad grobnico stal nek kip.

Delo in postavitve celotnega spomenika Zmage v Celju sta ocenjeni na okoli 17 milijonov dinarjev. Od tega je posebni komisiji pri MO ZB v Celju uspelo zbrati že približno 12 milijonov.

Če bodo sklenjene pogodbe pravočasno in v redu izvršene,

ne, bo odkritje spomenika Zmage v Celju v pozni jeseni letošnjega leta.

M. B.

Zrtov rudniške nesreče

Eksplozija plina v rudniku v Zabukovici je v torek terjala življenje višjega jamskega nadzorika Ljotze Firca. Pokojnikovi tovariši so pripeljali njegovo truplo v njegov rojstni kraj Hrastnik, kjer so ga položili na mrtvaški oder v društvenih prostorih »Svobode« I v Zgornjem Hrastniku. Tu so se poslovili številni prijatelji, znanci in drugi od borca za delavske pravice, delavskega funkcionarja — komuniste in predsednika »Svobode« Zabukovskih rudarjev, H. Krsti so položili nad grob vence.

Na zadnji poti so spremljali pokojnika zastopniki vseh slovenskih rudnikov, zastopnik republiškega sveta sindikatov Mavrica Borca, zastopnik Zveze svobodnih rudarjev, ki jim mora biti bod Roman Albrecht in še razni drugi zastopniki. Spremljale so ga tudi rudarske godbe iz Zabukovice, Trbovelj in Hrastnika.

L. H.

Elektrifikacijo bi radi končali

S seje občinskega ljudskega odbora v Stični —Kadar gre za denar, je res hudo

V stiški občini v zadnjih letih precej gradijo. Poleg gradnje vodovoda si občani prizadevajo, da bi elektrificirali vse vasi, zgradili novo gimnazijo, kino in popravili nekatera pota.

Pred nekaj dnevi je bila seja občinskega ljudskega odbora in gospodarskega sveta občine, na kateri so v glavnem razpravljali o investicijah za tekoče leto. Človek bi mislil, da se bodo kar udarili, tako burna je bila razprava, ko so razdeljevali investicije. Najbolj huda kri je bila zaradi tega, ker so dobili manj investicij, kakor so jih zahtevali. Tako je občinski ljudski odbor predlagal, naj bi se poleg ostalih del predvsem zagotovila zadostna sredstva za elektrifikacijo hribovskih vasi Metnaja, Debečega, Gorice, Polan, Obolnega in Platinje ter je za ta dela plani-

ral 6 milijonov din. V odobrenem planu investicij so bile investicije zmanjšane na en milijon din. Nadalje so dodelili 1 milijon din za začetek gradnje nove gimnazije, 250 tisoč din za urbanistični načrt in 4.800.000 din za nadaljnja dela pri gradnji vodovoda. Res je, da bi občinski ljudski odbor lahko predlog okrajnega ljudskega odbora uporabil 7.050.000 din odobrenih investicij izpremenil, vendar od tega ni prišlo, ker so vsa dela potrebna, in so se odločili, da bodo ponovno naprosili okrajni ljudski odbor, naj da še nekaj sredstev za elektrifikacijo omenjenih vasi, katerim je res potrebno pomagati, saj imajo postavljene že vse drogeve, sezidan transformator in hišne napeljave ter potrebujejo le še okoli 5 milijonov din za žico in daljnovod. Nadalje je ob-

činski ljudski odbor sklenil podpreti iniciativo osnovne organizacije Socialistične zveze v Hudem, ki se zelo zavzema za razširitev poti na Polzevo, saj bi potrebovali le pomoč za izdelavo potrebnih načrtov. Tudi glede dograditve kina v Ivančini gorici so bili odborniki mnenja, da je treba dobiti potrebna sredstva.

Razpravljali so tudi o prodaji hiš državne imovine in predlagali, naj bi iz teh sredstev prispevali za dograditev kina. Govora je bilo tudi o dodeljevanju štipendij, pri čemer so predlagali, naj bi podjetja kakor tudi zadruga v bodoče same nekaj prispevale za svoje kadre. Precej je bilo govora še o potrebi, da bi podjetja prispevala nekaj sredstev za komunalno dejavnost. Sprejet je bil sklep, da bodo v ta namen sklicali konferenco predstavnikov vseh podjetij v občini. Pri tem je potrebno dati vso pohvalo kolektivni mesarskega podjetja v Stični, ki je že sklenil prispevati 250.000 din za potrebe komunalne dejavnosti občine.

Zivahna je bila razprava tudi o regresu pri nakupu cementa za zidavo gnojničnih jam. Čeprav so ugotovili, da bi bilo potrebno sezidati v občini najmanj 150 gnojničnih jam, ni za to mnogo zanimanja, saj so le težko dobili 2 kmetovalca, za kolikor je odobren regres.

Temeljite razprave na sejah in v zadnjem času tudi aktivno sodelovanje vseh odbornikov pri reševanju raznih problemov in nalog daje občinskemu ljudskemu odboru zagotovilo, da bodo navedene težave uspešno premagali.

A.E.

Zima brez snega

povzroča kmetom na Dravskem polju esne skrbi

»Veseli smo lepih sončnih dni sredi zime, tako tako kar sonca si sedaj želimo snega, sicer bo joje! je potarnal te dni kmet na Dravskem polju. Toda medtem, ko prihajajo z vseh strani vesti o snegu, imamo v severni Sloveniji kar precej lepe sončne dneve in niti ne poštenega mraza. Na prisojnih legah se že kaže zelenje. Mačice bujno poganjajo. Vse je prezdaj, pravijo ljudje, kajti če bo že zdaj pognalo, bo pozeha vse pobrala.

Kmetje na Dravskem polju so v resnih skrbih. Zemlja na Dravskem polju je peščena in potrebuje zato mnogo moče. Sneg je za ta polja neobhodno potreben. Če zapade na nezamrznjena tla, je za polje zelo koristen in znan je ljudski pregovor, da je sneg siromakov gnoj. Ko se začne spomladi sneg topiti, zemlja vlagosproti posrka in se tako napoji za vroče poletne dni. Če pa ni snega, so v nevarnosti vsi posevki ne le zaradi

morebitnega nenadnega mraza, marveč še bolj zaradi grozeče suše v poletju, če v zemlji ni dovolj vlage. Saj to se izsuši zemlja ob poletni pripeki tudi do pol metra globoko in rastline shirajo. Žitni pridelek v tem primeru pogosto ne krije niti semena in obdelovalnih stroškov. Kmetje na Dravskem polju se zato zaskrbijo oziroma po obzorju in si žele čimprej dobršno mero snega.

-ko

Lep jubilej

V Smurju pri Jelšah sta slavila 6. februarja letos zlato poroko Ivana in Jakob Karner, ki sta tudi dolgoletna naročnika našega lista. Znanci in prijatelji jima želijo še mnogo zdravih let.

Iz Šaleške in Zgornjesavinjske doline

Ce ocenjujemo opravljeno delo, politično razgibanost terena v pripravah za ustanovitev komuna, potem je treba priznati, da so na področju Šaleške ter Zgornjesavinjske doline, torej na območju dveh bodočih komun storiili zelo veliko, da, morda največ v mejah bodočega celjskega okraja.

Vsekakor pa so tu prvi, ki so poleg začasnih komunalnih političnih vodstev izvolili tudi iniciativne komunske odbore. Iniciativne komunske odbore so izvolili na skupnem sestanku občinskih ter okrajnih ljudskih odborov in mnogih političnih delavcev. Na predlog začasnih komunalnih odborov SZDL so za predsednika iniciativnega odbora za bodočo Šaleško komuno izvolili rudarskega tehničarja iz Velenja tov. Antona Močnikarja, za predsednika enakega odbora za Zgornjesavinjsko komuno pa ljudskega poslanca ter predsednika OZZ Sostanj tovariša Franca Jeraja.

V silo pa obeh iniciativnih komunalnih odborov pa delajo tudi posebne komisije, in sicer komisija za družbeni plan in proračun, nadalje komisija za statut ter komisija za tehnična vprašanja. Pred zelo težko nalogo stoji komisija za tehnična vprašanja za bodočo Zgornjesavinjsko komuno, saj bo v Mozižu morala najti primerne prostore za aparat komune ter preiskrbi zadostno število stanovanj. Za reševanje teh vprašanj je komisija dobila od OLO v Sostanju že 7 milijonov dinarjev, kar pa bo spričo velikih potreb premalo. Lažje je delo enake komisije za Šaleško komuno, saj se bo bodoči komunski ljudski odbor že v juniju naselil v novi stavbi.

M. B.

Neresnost na zboru volivcev

Na zadnjem zboru volivcev v Metliki so pokazali nekateri zelo malomarni odnos do resnih gospodarskih zadev. V delovno predsedstvo so izvolili pijanega človeka, ki je blatił oblast in smešil celoten potek zboru. Niti predsednik delovnega predsedstva, niti člani raznih organizacij niso dovolj ostro reagirali na to, da bi tega človeka odstranili iz delovnega predsedstva in z zboru sploh.

R. F.

POVERJENKI PREŠERNOVE DRUŽBE,

javite nam število članstva na dan

20. FEBRUARJA

In polhiite z vpisovanjem članov.

Prešernova družba

ZELEZARNA ZENICA - ZENICA

nudi v prosti prodaji

večje količine kovaškega koksa

granulacije 20—40 mm. — Koks je odlične kvalitete in iz prvovrstnega črnega premoga. Cena 19 din kilogram, franko natovorjen vagon.

Naročila izvršujemo takoj.

Za letne potrebe sklepamo pogodbe.

Vsa pojasnila daje

PRODAJNI ODDELEK

telefon: 7, 20, 105 in 106 — lokal: 3-84

PISMO IZ KOPRA

URO HODA za razgled, ki ga človek ne pozabi

KOPER, sredi februarja. Na pobočju sv. Marka, dokaj položnega hriba na jugovzhodu, komaj pičlo uro hoda od Koprni in ceste, ki se vijajo po njej. Zato sem ondan šel na Pomjan. To vas na višini je iz Koprna lepo videti na jugu. Poti ni moglo zgrešiti, saj ima potnik vas vsi pot pred seboj. Niti za dve uri ni te poti.

So stvari, ki jih je težko popisati. Med take sodi razgled s Pomjana. Takole sedi na obzidju pokopališča, malone že zunaj vasi, in gledaš lepo samo. Človek bi moral biti slikar, velik umetnik, da bi vsaj približno izrazil, kar giblje um in občuti srce ob pogledu na to naše slovensko morje, na to našo slovensko obalo. Čuden občutek pravzaprav: Stoletja in stoletja so morala miniti, da gledamo lahko zopet in uživamo to naše morje — svobodno!

Pod mano je kakor narisana vsa južna obala Miljskega polotoka. V njegovem ozadju so hiše Trsta na višinah. In nato širna panorama na vzhod mimo hriba z utrdbo Socerb do položnih zasneženih pobočij, na zahod do Izole in Pirana in na jug do Bui na vrhu hribova. Zvonik koprške stolnice molči točno iz sredine mesta visoko v sinjino morja, okrog njega pa so temne škodljaste strehe starih vekovčnih hiš. Skraj nič novega nikjer, na prvi pogled! Če pa vprašaj

ob lepem vremenu daleč notri v Furlansko nižino, da razloči zvonike cerkva na ravni in ceste, ki se vijajo po njej.

domačina, kakor sem storil jaz, zveč zanimive stvari. »Nobena država pred našo ni naredila toliko,« mi je pravil Peroša, gospodar s hišne številke 16 v Pomjanu. »Ste videli našo novo šolo, ki jo gradimo?« je nadaljeval z vidiim ponosom. »Stopite z menoj!« Ko sem si šolo ogledal, sem razumel njegov ponos. Že na poti skozi vas sem se čutil majhnemu neuglednemu po-

slopu z napisom »šola« samo dva razreda sta v njej. — Nova šola je nekaj drugega! Na krasnem prostoru, s prostornim dvoriščem in čudovitim razgledom, so jo začeli graditi še ne pred tremi meseci in danes je v glavnem končana. Skozi velika okna čez vso južno steno lijeta v učilnice sonce in svetloba. Čez mesec ali kaj jo bodo slovesno odprli.

»Kaj ste še drugega zgradili ta zadnja leta,« me je zanimalo in obenem sem s očmi pokazal na električno omrežje.

»Da, tudi elektriko smo dobili šele v svobodi. Pred štiri leti. Razen Paderne je ni vasi v naši šmarni občini, ki danes ne bi imela elektrike. Smarje samo ima celo kino-

dvorano s projektorjem iz »Iskre« .

V gostilni, kamor sem povabil Peroša, da se mu skromno oddolžim za gostoljubno vlogu »turističnega cicerona«, se je pogovor nadaljeval v širšem krogu.

»Kaj pravite?! Da Koper ni urejen,« mi je ugovarjal krčmar. »Ste ga mar videli pred petimi leti?! ... No, poleg pa nikar ne govorite! Italija ni vsa leta nič naredila, Avstrija pa, dokler je bila, le malenkost. Da, danes je to drugače,« je modroval. »Našo šolo ste videli? To bo slavlje, ko jo bomo odprli! Elektriko, vidite, tudi imamo. In vodnjak? Tega niste videli?! Pa ga imamo; smo ga lani naredili, novega, velikega, tako da ima-

Gledača brskava

Kaj zahteva uresničenje načrtov

na državnem kmetijskem posestvu Žovnek v Savinjski dolini?

Z obdobjem vredno ločnosti se je delovni kolektiv državnega kmetijskega posestva Žovnek lotil obnove velikega, čez 300 ha obsega jočega posestva, iz katerega skuša dobiti čim več pridelkov za domačo potrebo, pa tudi za izvoz. Leta 1952 so začeli. Od takratnih 40 glav živine, ki je dala dnevno 70 l mleka, se je povečalo število na 160 glav in količina mleka na 500 l dnevno. V prihodnjem letu pa nameravajo imeti že 250 glav govedi in doseči proizvodnjo 1000 l mleka na dan.

Od nekdanjega pol drugega ha imajo sedaj že 18 ha hmeljskih nasadov, ki so jim prinesli lani nad 7 milijonov din dohodka. Z novimi sadnimi plantažami, ki so največje v Jugoslaviji, so povečali sadovnjake od prejšnjih 17 ha na 57 ha. Na teh površinah gojijo 5.700 sadnih dreves najboljših sort.

To so tri glavne panoge, ki jim delavci in tehniki tega posestva posvečajo največjo skrb.

Prej očmi imajo že nove načrte

Medtem ko tako dosledno in vztrajno izvajajo svoj desetletni načrt, pa so hkrati že preudarili, kako bi 30 ha gozda, ki leži v ravnini, v neposredni bližini gospodarskih poslopij in ga napada rečja gniloba, spremenili tako, da bi bila ta zemlja koristnejša in rentabilnejša izkoriščena. Toda last državnega posestva je le ena tretjina tega gozda, ostali dve tretjini pa spadata pod državni gozdni sklad. Na sliki vidimo, kako ovira površina v sredi, ki je od treh strani obdana s plantažami, polji in travniki, arondacijo tega posestva.

Delavski svet na Žovneku je pripravljen poudariti državni gozdni upravi v zamenjavo svoje travnike in pašnike v hribovitih legah na Taboru in

na Vranskem, ki so oddaljeni le 10 do 15 km, zato pa po površini večji in primerni za gozditelje.

Kaj je ugotovila strokovna komisija?

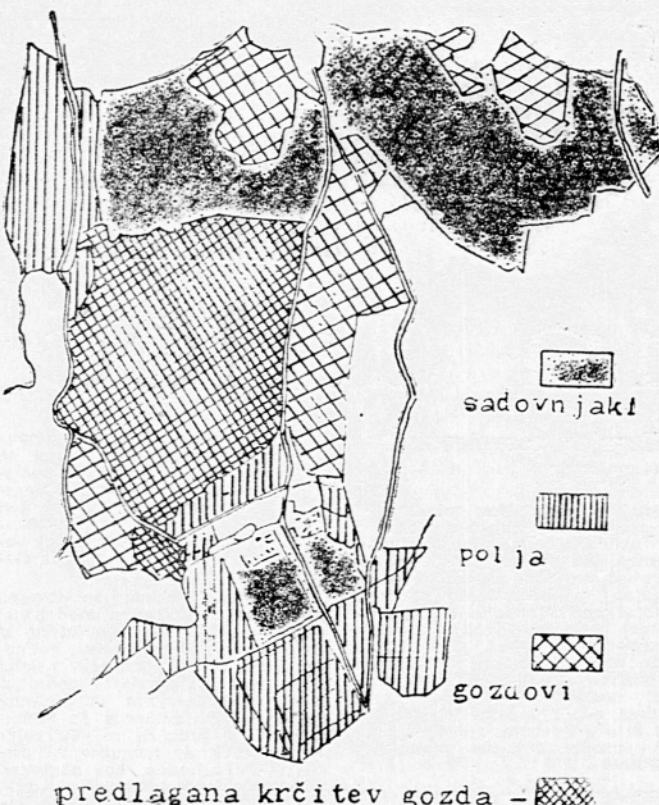
Komisija kmetijskih strokovnjakov, ki jih je poslala na teren okrajna Zadruga zveza v Celju, je te načrte posestva temeljito proučila. Ugotovila je, da je krčitev te-

več travnikov. Živina, ki jo sedaj krmijo v hlevih, pogreša gibanje in naravi, ki je za zdravje in razvoj živine nujno potrebno. Tam, kjer je sedaj gozd, v bližini hlevov, bi lahko uredili izpuste in pašnike za čredo. Le tako bodo preprečili, da bi se med živino pojavile kužne bolezni. Komisija je celo mnenja, da naj bi se iz pašnikov, ki jih je posestvo ponudilo v zamenjavo, napravilo pregonске pašnike za vso pašno sezono od maja do oktobra, kar je za vzrejo mlade plemenske živine osnovnega pomena.

q. Za hmelj, okopavine, silažne rastline, strniščne krmne, sadovnjake, travniške in vrtove bo treba v prvem letu 19.335 q gnojila, v letu 1960 pa 23.085 q. Kakor vidimo je načrt za krčitev gozda gospodarsko dobro premišljen in preračunan.

Bo načrt uresničen že letos?

Edini ugovor proti temu načrtu bi lahko tičal v vremenjskih razmerah, ki so v bližini gozdov ugodnejše. Ta ugovor pa je lahko zavrniti z dejstvom, da leži ta gozdna površina v dolini pod gorskim masivom z gozdovi obrasli Dobrovelj, ki varujejo posestvo pred neugodnimi vetrovi. Delovni kolektiv, ki je ves navdušen za ta dobro premišljeni načrt, je pripravljen z lastnimi močmi in strojnimi napravami opraviti veliko delo. Menda ne bodo nekateri potrebni administrativni ukrepi zavrti to delo za dobo ene leta, kajti čas do letošnje pomladi je že zelo kratek.

ga gozda ne le koristna, temveč državnemu posestvu nujno potrebna. Ker je proizvodnja na tem posestvu usmerjena v intenzivno živinorejo in je naraslo število živine in na 160 glav, potrebuje posestvo

Kaj kažejo računi?

Na površini izkrčenega gozda bo možno pridelati že v prihodnjem letu 90 ton živalske krmne, leta 1960 pa celo 120 ton. Ker bi se ta krčevina polagoma spremenila v pašnike oziroma travnike, bi že v prihodnjem letu pridelali na njej 300, v naslednjem pa 900 ton silažne krmne. Če preračunamo živalsko krmno na vsem posestvu v seno, ki ga dobimo iz sena, detelje in mokre krmne, dobimo že v letošnjem letu 1.116.750 kg, v letu 1960 pa 1.224.750 kg sena. S to hranilo je možno prehraniti v prvem letu 228, v letu 1960 pa 255 odraslih goved.

Povečanje kulturnih površin bo terjalo tudi večjo porabo gnojila. Proizvodnja gnojila bi na omenjeno število glav živine (228-255) znašala v metričnih stotih: v prvem letu 22.800 q, v letu 1960 pa 25.500 q.

Eksperimentalno kmetijsko središče v New Jersey je vzgojilo novo vrsto jabolč, ki daje sočnejši sad od doslej znanih in je izredno primerno za kuhanje in konzerviranje. Novo jabolčko, ki je dobilo ime 'Jerseyred', ima dokaj debele sadove in se boljše razvija, kakor številne druge vrste jabolč. Njegova edina hiba je ta, da kasno dozori.

»No pa sadjarji?« sem ga vprašal.

»Zal imamo pri nas malo sadjarjev,« se je trpko nasmehnil. »Pri nas so skoraj sami taki lastniki sadovnjakov, ki istovestijo sadovnjak z gozdom. Posadi, počakaš in trgaš, kadar obdrži, nazadnje posekaš; to je njihovo načelo. Res se nekateri strgajo lubje in belijo debela, skoraj vsi čistijo oziroma obžagujejo dreve. Gnojijo le redkokdaj, če manj pa kdaj res smotno in načrtno škropijo. Tako smo prizadeali najbolj mi sadjarji. Škropiš se trudiš, izdaš denar, pa brez uspeha! Sosedje ne škropijo in naši sadovnjaki so neprestano izpostavljeni novim okužbam. No, sicer smo lani še nekoliko uspeli. Prodal sem 2500 kg lepih, malo okuženih jabolč. Tudi drugi sadjarji so imeli lep dohodek. Zato smo sklenili, da si letos nabavimo novo škropilnico. Dali bomo vsak nekaj, pa bo. Menda nas bo petnajst.«

»Kaj pa ostali?« sem bil spet radoveden.

»Je tako: kdor skupnosti ni česar ne daje, nima od nje kaj terjati!«

Nekaj dni pozneje sem bil v poslovalnici KZ K... Ze pred vrati so rumeni madeži na snegu izdajali, da prodajajo Rumesan. V trgovini se je gnetlo več mož okoli poslovojdje.

»Franjo, ga boš še za nas?« so vpraševali vsi vprek.

»Zadosti ga bo!« je dejal poslovojdje. »Naročili smo ga sedem sto kilogramov. Lani smo ga naročili pet sto, pa je pošel. Zato smo se letos že vnaprej zavarovali.«

»Tako je prav,« pravi nekdo. »Lani ste škropili, jaz pa ne. Pa mi je žal, kolikor imam las na glavi. Imeli ste lepa jabolka, jaz pa grintava. Komaj sem jih spravil na trg kot industrijsko sadje. Tako sem imel najmanj deset »surjev« izgube. Če bi škropil kot vi ...« Hotel je še nekaj reči, pa je umolknil.

»Da, da, kar škropimo, saj je vredno,« pravi drugi mož. Od slej bom škropil pozimi in poleti. Ali naj čakam, da bo kapar izgini? To ni oblak, ki pride in gre. Jaz hočem imeti od dreva korist, a če ne gre brez izdatkov, bom pa kaj tudi žrtvoval. Saj ni mnogo!«

V KZ T... se spet pri-

na se jih že preje iztroši in omaga.

In še nekaj primerov za ogromno delo, ki ga opravi pašna čebela. En kg medu je ekstrat do 15 milijonov cvetov. Človek bi porabil 25.000 ur, to je 3125 dni po 8 ur, da bi nabral 1 kg medu na tak način, kakor čebela. Teoretično vzeto preleti čebela, da nabere en kg medu, šestkratni obseg zemeljske krogle.

Da je med nenavadno zdr-

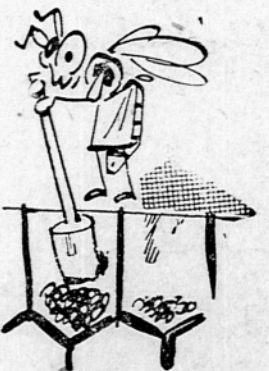

Zadnjih pet dni je panjska čebela že toliko razvita, da opravlja stražarsko službo pri žrelu panja, odkoder odžene

vsako tujo čebelo ali tuje bitje, ki bi hotelo vdreti v panj. Opravlja pa tudi »sanitetno službo«, tako da odstranjuje bolne ali mrtve čebele iz panja, kakor tudi trote, kadar je za to čas.

Po vseh teh delih, ki trajajo polne tri tedne, se poda čebela na pašo ter prinaša v panj vodo, cvetni prah, nektar in smolo. To dela do svoje smrti še polne štiri tedne. Redko katere čebela je v pašnem času stara 55 dni. Veči-

tančno zapomni njegov položaj, lego panja itd. — sploh se orientira na terenu. Ti orientacijski poleti trajajo še naslednjih pet dni; čebela leta v vedno večjih krogih, dokler se ne poda 22. dan na pašo.

sama zaužije in iz svojega mednega želodčka izbljuva na zalego. Nadaljnjih 7 dni je njeno delo zelo pestro. Pašne čebele si otresejo z nožic nabrani cvetni prah v celice in naloga naše panjske čebele je, da ta cvetni prah v celico čim bolj stisne. Tlača ga z glavjo. Potem zopet prevzema od pašnih čebel med, tako da vtakne svoj rilček v rilček pašne čebele. Ta izruga iz mednega želodčka nabrani nektar, ki ga panjska čebela poskra, nato pa ga tudi sama izbljuje v pripravljene celice. Vendar med tu še nima miru in ga panjske čebele še večkrat tako izbljujejo, pri čemer izgubi nekaj precej vode, dobi pa značilen okus, ki mu ga daje sokovi iz različnih žlez čebele. Panjski čebeli se razvijajo v tem času obilne mlečne

Se upaš primerjati s čebelo?

Kaj dela čebela? Na to vprašanje bi vsak odgovoril — nabira med. Res je, toda preden se čebela v vsem svojem organizmu usposobi za to delo, mora opravljati v panju še vsa mogoča druga dela. Tako bi življenje čebel lahko razdelili v dva dela: v življenje v panju — delo in njem opravljanje panjske čebele — in življenje izven panja — to pa je področje pašne čebele. Vsaj površno si oglejmo delo čebele — delavke.

Ko se čebelica po 21 dnevni preobrazbi izkobača iz svoje otroške postelje — ozke celice — je prvo delo tega neokretnega neboljgjenčka čiš-

nje celic iz katerih so se izlegle njegove sestrice ali bratci in v katere bo matica zopet zalegala jajčeca. Poleg tega dela mora še greti pokrito zalego (bube) tako, da sedi na pokrovnih celicah in jih greje s svojo

opravi trajna dva dni. Naslednje tri dni je pita starejši zalego (ličinke) in sicer z medom in cvetnim prahom, ki ga

tam pa je že isto sonce prebudilo mandljevo drevo, ki se je okrasilo s cvetovi

100 kilometrov sta vsak sebi ta kraja — Planica in naše morje. In vendar — tu se še bleščeče lesketa sneg,

3 zadruge - 3 odnosi do sadjarstva

»To je nekako čisto zasebno združenje,« sem dejal. »Zakaj pa kot predsednik tega ne predlagate zadruge?«

»Zadruga ima dve škropilnici, ročno in motorno, toda nobena ni uporabna. Ležita v šupi in čakata. Ze večkrat sem predlagal popravilo, toda vedno so me odborniki zavrnili, da za take izdatke zdaj ni kritja. Sam pa tudi kot predsednik ne morem ničesar. Ko bodo videli, da gre tudi brez njih, bodo odborniki morali popustiti. Tudi člani zadruge jih ne bodo več gledali, če bodo še vedno vztrajali pri svojem.«

»Nekaj dni pozneje sem bil v poslovalnici KZ K... Ze pred vrati so rumeni madeži na snegu izdajali, da prodajajo Rumesan. V trgovini se je gnetlo več mož okoli poslovojdje.

»Franjo, ga boš še za nas?« so vpraševali vsi vprek.

»Zadosti ga bo!« je dejal poslovojdje. »Naročili smo ga sedem sto kilogramov. Lani smo ga naročili pet sto, pa je pošel. Zato smo se letos že vnaprej zavarovali.«

»Tako je prav,« pravi nekdo. »Lani ste škropili, jaz pa ne. Pa mi je žal, kolikor imam las na glavi. Imeli ste lepa jabolka, jaz pa grintava. Komaj sem jih spravil na trg kot industrijsko sadje. Tako sem imel najmanj deset »surjev« izgube. Če bi škropil kot vi ...« Hotel je še nekaj reči, pa je umolknil.

V KZ T... se spet pri-

pravljajo. Ze lani so sestavili ekipe, ki so šle in škropile dreve vseh članov, ne glede na to, ali se je član strinjal ali ne. Sicer pa se nihče ni upiral. Govoril sem z upravnikom zadruge. Povedal mi je, da bodo letošnji sadovnjaki, poleg obveznega zimskega škropljenja, bodo dvakrat škropili tudi poleti z DDT pripravki. To je sicer novost, vendar računajo, da bo poletno škropljenje v velikem obsegu imelo močan učinek. Samo problem denarja je tu. Škropiva za poletno škropljenje bomo porabili razmeroma več, pa tudi v močnejši koncentraciji bo. Zato bomo primorani računati precej več. Toda upamo, da bodo sadjarji to razumeli in žrtvovali za sadovnjake tiste dinarje.

Tri zadruge, trije različni odnosi do škropljenja. Komu bo koristilo naravnost brezdušno ravnanje odbornikov, ki se ne pobrigajo niti za popravilo škropilnic. Kako bi pričakovali, da bodo vsi lastniki sadovnjakov storili kaj za zatiranje kaparja? Najbolje je v KZ T... Tam pravilno razumejo vlogo sadjarstva in nevarnost kaparja. Toda zakaj nimajo vse KZ tako odločnih odbornikov? Res škoda!

V splošnem se sadjarstvo na Stajerskem krepi. Ugodne cene sadju v lanskem sezoni so marsikateremu sadjarju dale novega poguma, da bo spet prišel znova. Tako je tudi prav. Samo še vedno je v ospredju vprašanje novih nasadov. Za mlade nasade na strnjem kompleksu bi nujno morali sadjarji dobiti pomoč, morda v obliki kredita za nabavo drevesc. Razvoj

zadnjih let je pokazal, da vinogradništvo ni več tako rentabilno, ker so proizvodni stroški pri nas mnogo višji kot drugod v svetu. Sadje — predvsem jabolka — pa je zelo iskano in dobro plačano. Zato bo v bližnji bodočnosti lahko vinogradnim predelom Stajerske (ki so obenem primerni za odlično sadje) sadjarstvo pomemben doprinos. Treba bo le obnavljati nasade po novem izboru: manjši sort, toda boljše!

Važnost sadjarstva priznavajo tudi naši oblastni organi. Zato posvečajo veliko pozornost sadjarskemu naraščanju in nudijo vso pomoč pri zatiranju kaparja. Upravičeno torej upamo, da se bo ob podpori oblasti štajersko sadjarstvo opomoglo in razmahnilo.

Vrane

V enolično sivino je zastrto gričevje onstran Save, celo tovarniški dimnik v sosednjem dvorišču se razblinja v nejasnih obrisih. Veter vrtniči z odpadlim listjem, le na goli veji se še poigrava z rumeno rdečim listom, zadnjim menda. Potem ga oster piščol odtrga in vrže na tla, v množični grob k svojim bratom.

Otočno razpoloženje se me loteva. Izgubil sem list in sedaj si moram poiskati novo igračo za oko. Moj pogled prodira meglo in potuje v daljavo. Končno je našel cilj: neštete črne pike, ki plešejo kakor mušice tam daleč v prostoru. Blizu je, rastejo, vendar določeni obliki ne morem v megli zaznati. V zmedeni sliki je težko razločiti posameznega ptica. Kot da so brez

teže, se dvigajo v višave, krožijo, krakajo padajoč v globino kakor da so jim peruti ohromele. Toda naglo se vlovijo in zopet jadrajo nad svojimi črnimi tovariši. Vsak zase upanja čudno igrjo, neutrudno, brez počitka. Hripavo krakanje polni zrak, vendar ga moja ušesa že skoro ne slišajo več, tako so se privadila. Ure že traja to početje. Da, vrane so svojevrstna družba. Človek bi se prijel za glavo in se zaman spraševal, kakšen pomen ima ta zmešana igra, ta nerazumljivi trušč in nekoristno zapravljanje časa. Nihče ne sluti, da tiči za tem veliko več kot igra. Vrane vohajo sneg, čutijo, da je zima na pohodu, zima, ki bo pokrila vso hrano z belo odejo in prinesla zmrzla, da bo ledena kri v žilah. Veliko jih je med njimi, ki še ne poznajo belo smrt, vendar pa čutijo, da morajo jekleneti peruti in krepile, če hočejo preživeti čas pomankanja.

Zima izbira, loči ermo od plevela. Vzdržale bodo le one, močnejše ...

A. S. P.

Po zadnjih cenitvah grškega kmetijskega ministrstva je znašal lanski pridelok tobaka 67.500 ton, kar je veliko več, kakor leta 1953, ko so ga nabrali le 61.260 ton.

Seminariji za člane kmetijskih gospodarstev

V mariborskem okoliščem okraju so letos prvič priredili seminarje za člane kmetijskih gospodarstev z namenom, da spoznajo stvari, ki so jim potrebne za razumevanje in uspešno gospodarjenje na posevstvih. Predavanja so vsebovala štiri teme: socialistična revolucija in revolucionarni stoli na vasi, letošnji družbeni plan kmetijstva, delavsko samoupravljanje in vloga sindikatov na kmetijskih posevstvih. Predavali so člani okrajnega sindikatskega sveta, pravilniki, uslužbenci za kmetijstvo pri okrajnem ljudskem odboru ter člani okrajne zadruge zveze in sindikata kmetijskih delavcev. Obiskali so okrog 35 delovnih kolektivov.

Predavanj se je udeležilo precej ljudi, ki so ponekod živahno razpravljali, povsod pa so želeli še več podobnih predavanj v prihodnosti. V ospredju zanimanja so bili letošnji plani in določanje tarifnih postavk na posevstvih. Prav tako so želeli tudi pojasnila, kako rešiti vprašanje stanovanj za ljudi, ki odhajajo s posestev in se zaposlijo v industriji, kakor na primer na Fali. Stanovanja namreč zadržijo, posestva pa ne morejo najeti novih delavcev, ker jim ne morejo nuditi stanovanj. Seminarje, ki so povsem dosegli svoj namen, so zaključili te dni.

Sprejemmo

tehničnega vodjo

(gradbeni inženir ali gradbeni tehnik z večletno prakso) in

3 gradbene tehnike

za šefe gradbišč.

Stanovanje je preskrbljeno. Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Gradbeno podjetje

»OBNOVA« Maribor, Tržaška cesta 99.

Gozdni prijatelji

Po zgodbi Vlada Firma - Riše Miki Muster

169.

Medvedek se jim je lepo zahvaljal za ljubeznivo prizadevnost, nato pa vse poprosil, naj krenejo z njim Zaspanski naproti. Vsi so v en glas pritrdili in spet zagnali razposajen hrup. Lisička Vitka pa je stopila k Lenuščku in mu pošepetala: »No, medvedek, kaj sem ti pravila zadnjič?« — nakar pa je ta le dobrodušno zagodrnjal. Vsa družina se je odpravila v gozd.

170.

Lisička je spetoma dajala medvedku dobre nauke, kako naj pozdravi gostjo, tako da je bil v čedalje hujši zadregi. Kar obstal je, ko se je izvala grmovja nenadoma prikazala Zaspanka. Čilo je stopicala, kljub dolgi poti, ki jo je imela za seboj, in se veselo smehljala zbrani družini v pozdrav. Lenuščkovi razigrani prijatelji so jo brž obstopili in ji zaklicali gromko dobrodošlico.

171.

Potem je stopil medvedek naprej, se globoko in nerodno priklonil ter spregovoril: »Pozdravljena, Zaspanka, prijateljica mojih otroških let! Dobrodošla v Sotnem domu! Hotel je se nekač dodati, toda Zaspanka se mu je tako ljubko nasmejhala, da mu je zmanjkalo besed. Zaspanka pa mu je dala košarico slastnih medenk, da je kar zacmokal in zbudil splošno veselost.

ŠE NEKAJ

Napadalec svoje vrste

Te dni so v Gorici priprli Jotela Vidmarja iz Kovka, ki je podnevi in ponoči vdel v steno in napadalec ljudi, ker mu niso hoteli izročiti predmetov, ki jih je zahteval. Najprej je napadel Cvetka Likarja. Ker mu ta ni hotel dati uro in denar, ga je udaril s kamnom po glavi in ga podrl na tla. Nekaj dni zatem se je Vidmar napil in pljan vdril v stanovanje Leopolda Vidmar, razbil okna in vrata njenega stanovanja, potem pa vdril še v stanovalnico Matilde Zigon in tudi tu razbil okna. Iz stanovanja, ki je bil v prvem nadstropju, je metel posteljnino, izpraznil vse omare in tudi vsebino teh zmetel skozi vrata na stopnice.

Reparski napad

Brezposelni soboslikar Zlatko Kolomba iz Srebrskih Moravic je te dni na glavni cesti Pekel-Poljane iz zasede napadel Albina Kramarja iz Fekera. Kramar je bil v tem času na poti v službo, ko ga je napadel v nezvezi in mu potem odnesel denarnico z dokumenti vred. Kolomba je po napadu zbežal na telezniško postajo Poljane. Medtem je prišel k zavesti napadenec, ki je prišel tudi sam na omenjeno telezniško postajo. Kjer je spoznal napadalca. Pri zaslišanju je bil Kolomba zagovarjan, da je roparski napad izvršil zato, ker ni imel denarja, da bi se odpeljal domov v Virgin most v mu. Ko je nekdo v Celju ukradel 8000 din.

Vlom v zadrugo

V noči med 13. in 14. februarjem je bilo v Celju v kmetijski zadrugi Spodnje Blitnje. Doležnik znanosti, ki so prišli v notranjost zadruginih prostorov skozi okno, potem, ko so razbili steklo, so odnesli več moške obleke, perila, nogavic, cigaret in 4 kg bombonov in skupni vrednosti 15.822 din.

Dva požara

Pretekli terek je nenadoma izbruhnil požar v strojni delavnici OZZ Ptuj. Ogenj je uničil tovorni avto podjetja Posavje iz Brezice ter zadel okrog 600 tisoč dinarjev. Do požara je prišlo takole: sofer poskodovanega avtomobila Rafael Kontestalle in delavec Janko Rogina sta postavila avto nad jasko v delavnici in izpraznili bencinski rezervoar. Kakih šest metrov proč je neki drugi delavec varil pločevino. Iskra je vnela bencin in takoj povzročila požar. Sofer in Rogina sta dobila hude opekline. Režnik zdravstva v ptujski bolnišnici. Istega dne je izbruhnil požar tudi na gospodarskem poslopiju posestnice Frančiške Crejan v Tratin pri Grobelnem. Ogenj se je razširil na stanovanjsko hišo in upepelil obe poslopji. Škoda znaša okrog 700.000 din.

Podživljanj, ki zasluži ostro kazen

Avtoleparski mojster Alojz Rečnik iz Podgora pri Sentvidu ima 4 otroke in dobro ženo. Zadnji dve leti je začel planjevati in je posledice alkohola so se kmalu pokazale. Ko se Rečnik vrača pozno ponoči pijan domov, ga silijo daleč naokoli. Doma kriči na ženo in otroke, pogosto jih tudi pretepa. V planosti ne izbira izrazov in z grdim govorjenjem ogroža moralni razvoj svojih otrok.

Njegovo življajstvo pa je doseglo vrhunec 23. januarja, ko je prišel spet pijan domov. Največja žrtev je bila spet njegova žena. Prejeto je bilo veliko poškodb. Ko se je znesel nad ženo in večje otroke, se je spravil še na dojenčka, ki je ležal v košarici. Na pol obledenega neoblegljene je zgrabil ga na nesi na dvorščice ter ga položil ob vodnjak na polje. Žena, izmučena od pretepanja in teroriziranja, si ni upala po otroka. Otrok, ki bi prav gotovo umrl, je rešila sosedka, ki mu je nudila toplo zavetje.

Alojz Rečnik zaradi planjevanja zanemarljivo delo in očetove dolžnosti. Njegovi otroci so zato socialno ogroženi. Zaradi grdega ravnanja z njimi bo dal odgovor pred sodiščem.

Kam privede popustljivost staršev

K. J. iz Ljubljane je dopolnil že 30. leto starosti in se vedno nima poklica. Pred dvema letoma je iz neznanih razlogov prekinil študij na pravni fakulteti in bil v breme staršev. S svojo izobrazbo bi lahko dobil dobro službo, na katero pa ni mislil. Starši so bili vedno popustljivi in predobri ter mu vse odpustili. Ta popustljivost in potuha pa ga je privedla v brezdelež in pohajkovanje po gostilnah.

Nekoga dne mu je eden izmed njegovih znancev ponudil službo nakupovalca steklenic. To ponudbo je K. J. sprejel in sklenil dogovor s trgovskim zastopnikom podjetja »Bolsad« iz Cramolja. Tako bi moral iti nakupovati steklenice na področje Postojne. Kod je hodil in taval nekaj dni, je vprašanje zase. Zno pa je gotovo, da se za steklenice ni brigal, če

Nepredvidnost je terjala človeško življenje

Na cesti pri naselju Zagradišče blizu Polja pri Ljubljani je pri petletna prometna nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Iz kamnoloma Javorje je po tej cesti vozil kamion naložen s peskom in ljudem Mirko Knežević. Ko je privoile izza majhnega ovinka, je menjal hitrost in pri tem zavozl na levo stran ceste, kjer so se levala kolessa zarila v razpoko tla. Po kakih 18 m take vožnje se je avto prevrnil 2 m globoko po pobočju v potok Panska reka in pokopal pod sabo vse potnike. Medtem ko so se štirje rešili, potega, Mirka Surjana, niso več mogli, ker se je zadušil v pesku in vodi.

POPRAVEK

Poročilo, ki smo ga dne 13. februarja objavili pod naslovom »Staršem jo je oropal popravljalno« in toliko, da se Franciška Ričfel in Ernest Kristan nista odlašila pri poslovovalni trgovski podjetja »Mladinske knjige« in Kranju, kot je bilo pomotoma navedeno, temveč pri poslovovalni trgovski podjetja »Preskrba« v Kranju.

Prepir zaradi poti

Marija Sadevič in Emil Parovt iz Biteže pri Gorici sta se pretekle sredo prepirala zaradi neke poti. Med prepričevanjem je Parovt, ki je hotel da obvelja njegova, večkrat udaril Sadevičovo s kolom po glavi in ji prizadel hude telesne poškodbe. Medtem ko so Sadevičove odpeljali v bolnišnico, je Parovt neznan kam pobegnil.

Na PUSTNO SOBOTO, 19. febr. ob 20. uri bo v Osrednji študentski menzi na Miklošičevi c.

GRAFIČNI PLES

VSTOPNINA 150 DIN — VABLJENI!

Vstopnice v omejenem številu SAMO v predprodaji v palači »Grafika«, IV. nadstropje

KOLEDAR

Sobota, 19. februarja: Miroslov.

Danes je minilo 481 let, odkar se je rodil slavni poljski astronom Nikolaj Kopernik. V astronomiji je uvedel heliocentrični sistem, to je trdil, da se zemlja vrti okrog sonca. S to teorijo je izpodbil dotedanjo nauko, ki je trdil, da je zemlja središče svetovlja.

19. febr. 1922 je bila v Beogradu natisnjena prva številka »Borbe«, glasila Komunistične partije Jugoslavije. S tem listom je dobilo jugoslovansko delovno ljudstvo močno oporo v boju za svoje pravice.

Danes obhajamo 31-letnico smrti slovenskega pisatelja Ivana Tavčarja, ki je poleg Jurčiča naš najpomembnejši pripovednik in najpomembnejši predstavnik slovenske romantike. Sprva je posebno rad opisoval nenavadne dogodke, življenje po gradovih in v konfliktech, nastale iz socialnih nespojil, kamor je pa se je začel zanimati za kmečko življenje. Napisal je vrsto kmečkih povesti, med katerimi je posebno dobra zbirka »V Zali«. Tavčar je napisal tudi vrsto zgodovinskih povesti, njegovi glavni deli pa sta povesti »Cvetje v jeseni« in roman »Vilčska kronika«. V mnogih Tavčarjevih delih prihaja do izraza tudi pisateljev čisti humor, napetjen proti političnim nasprotjem, predvsem proti klerikalizmu. Taki politični satiri sta tudi roman »Štiri tisoč« in »Izza kongresa«.

19. II. 1891 je Ljubljana doživela hud potres.

ZAHVALA

Ob prerani in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega moža, brata, svaka, strica itd.

DR. FRANCA KOTNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem od blizu in daleč, ki so ga na zadnji poti spremljali k večnemu počitku. Posebej izrekamo najljubše zahvale zastopnikom Akademije znanosti in umetnosti, Etnografskega muzeja, Inštituta za narodnostna vprašanja, Kluba koroških Slovencev v Ljubljani, zastopnikom muzeja v Mariboru, Celju in Ptuj, študijske knjižnice v Mariboru, Celju, Zveze koroških borev v Celju, Celjske tiskarne, uslužbenec in nameščencem Mohorjeve družbe, mnogostevilnim celjskim meščanom, zastopnikom iz zamenske Koroške, duhovščini na čelu s stolnim praštom prelato dr. Cukalo, ravenski godbi in pevskemu zboru za ganljive žalostinke. Nadalje se prisrčno zahvaljujemo primarju dr. Flajsu, zdravniku dr. Straussu za vso požrtvovalno zdravniško nego, skrb in lajšanje bolečin, vsem darovalcem neštivilnih in prekrasnih vencev, blvisim pokojnikovim dijakom in govornikom, ki so se na rojstnem domu in ob grobu poslovlili od rajnega in končno vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrazili svoje sožalje.

V Celju, dne 15. februarja 1955.

Zalujoča žena in ostalo sorodstvo.

GLEDALIŠČE

DRAMA — LJUBLJANA

Sobota, 19. febr. ob 20. Goldoni: Lažnik. Abonma S.

Nedelja, 20. febr. ob 15. Gollia: Princina in pastirček. Izven in za podeljele.

Ponedeljek, 21. febr. ob 20. Shakespeare: Romeo in Julija. Abonma C. (Julija — Majda Potokarjeva, Romeo — Andrej Kurbinšek).

OPERA

Sobota, 19. febr. ob 19.30: R. Strauss: Kavalir z rožo. Pre-senica.

Nedelja, 20. febr. ob 19.30: Domizetti: Lucia Lamermoor. (Lucia — Sonja Hočvarjeva). Izven in za podeljele.

Uprava SNG in direktorja Opere s hvalno poveljem pripominjata, da je bila izredna zelo zahtevna opera »Kavalir z rožo« omogočena le s sodelovanjem članov orkestra Slovenske filharmonije, ki je ob tej priliki pokazal veliko uvidenost do prizadevanj slovenske Opere.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Sobota, 19. febr. ob 20: Mira Milčič. Zlati oktober. Izven.

Nedelja, 20. febr. ob 15: K. Brenkova. Malpeta roža. Izven.

Ob 20: Norman Krasna. John v zadregi. Izven.

Torek, 22. febr. ob 18: Eduardo de Filippo. Filumena Marturano. Red Terek popoldanski. Vstopnice so v prodaji.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Komenskega 12

Sobota, 19. febr. ob 20: F. Svoboda: »Poslednji mož« — veselo-igra.

Nedelja, 20. febr. ob 20: S. Svoboda: »Poslednji mož« — veselo-igra. — Prodaja vstopnic 2 uri pred pričetkom predstave.

Danes velika maskarada v Narodnem domu. — Maske imajo popust pri vstopnini. — Igra veliki akademski plesni orkester.

Pričetek ob 20.30, uri in traja do ure zjutraj. — Vabljeni.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije sklicuje redni letni občni zbor, ki bo 5. marca t. l. ob 8. uri zjutraj v predavarni Patološko-anatomskega inštituta v Ljubljani, Zaloška c. 4.

Dnevni red obnega zbora običajen. — 4. marca bo ob 20. uri v dvorani Centralnega higienskega zavoda strokovni seminar za terapevte — nadaljevanje diskusije o zdraviljenju korenin. Po strok. seminarju bo v istem prostoru občni zbor denistične sekcije družstva, ob 20. uri pa v prostorih Zobne ambulante »Nebotičnik« občni zbor zobotehnične sekcije družstva. Vabimo članstvo k polnostevilni udeležbi.

KNJIŽNA AKCIJA. Vse interese, ki si žele nabaviti knjige po znižanih cenah v času knjižne akcije, obveščamo, da so naslednje knjige Cankarjeve založbe razprodane: Engels: Anti-Dühring; Kautsky: Agrarno vprašanje, Lenin: O kulturi in umetnosti, Marx-Engels: O umetnosti in književnosti, Priestley: Dobri tovarši, Zola: Lurd. Zolajev roman »Pariz je na razpolago je še vezan v pol-platno. Razprodane so tudi naslednje izdaje »Mladinske knjige«: Altsajke pripovedke, Černejeva: Sredi domovine, Megajina: Rakco in Lila, Spjyn: Heidi, Verne: Potovanje na luna, Zvezič: Magellan.

Knjiga M. Zelja »Iz rjube sveta« je na razpolago le še broširana, »Valvasorjevo bejlo« pa le vezano v celo usnje. — Pohitite za naročili, ker gre zaloga nekaterih knjig drugih založb tudi že h kraju. Naročilnice naslavljajte na Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.

Razstava srednjeveških rokopi-slov Slovenije v Narodni in Univerzitetni knjižnici bo odprta še do vključno 23. t. m.

Malost in svežino v 5 minutah lahko da Tvojem obrazu samo le lepota naša TEINT BELLI. Prepričajte se sami, kako stalna uporaba kreme »POUR VOUS« polepša Vašo kožo. Zahtevajte povsod kremo »POUR VOUS«.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Mestni dom

Sobota, 19. febr. ob 20: Budak-Filipič: »Klobčič, ljudska veselo-igra. Izven.

Nedelja, 20. febr. ob 18: Spicar-Pišl: »Naj bo stara al pa mlada«.

Ob 20: Budak-Filipič: »Klobčič, ljudska veseloigra. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-880.

DDP »SVOBODA« — Dolenjska cesta

Nedelja, 20. II. ob 15 in 19.30. uri »Habakuk« — Spevoigra z orkestrom.

UMRLI

O. N. P. Z. tesarskih mojstrov v Ljubljani obvešča svoje člane, da je umrl njen dolgoletni član

FRANC SPAROVEC tesarski mojster iz Lipnice na Gorenjskem.

Pogreb pokojnika bo dne 19. februarja ob 16. uri iz rojstne hiše v Lipnici na pokopališče na Dobravi nad Otočani.

Nepozabnega pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu! — Upravni odbor O. N. P. Z. tesarskih mojstrov, Ljubljana.

Nepričakovano nas je za vedno zapustil v 52. letu starosti naš dragi mož, skrbni oče, brat, stric, svak in tast

IGNAC RAVNIKAR uslužbenec.

Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto, 19. februarja 1955 ob 15.30. uri.

Zalujoča žena Justa, hčerka Magda ter ostalo sorodstvo: Trbovlje, 19. februarja 1955.

V cvetu mladosti nas je nenadoma zapustil naš nadvise ljubljani sin, brat in svak

JANEZ JEAN

dijak III. razreda I. gimnazije. Pogreb bo v nedeljo, 20. februarja 1955 ob 15.30. uri iz Janezove mrliške veže na Zalah. Ljubljana, 18. februarja 1955.

Neutolažljivi očka, mamica, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

GLEDALIŠČE

DRAMA — LJUBLJANA

Sobota, 19. febr. ob 20: Goldoni: Lažnik. Abonma S.

Nedelja, 20. febr. ob 15: Gollia: Princina in pastirček. Izven in za podeljele.

Ponedeljek, 21. febr. ob 20: Shakespeare: Romeo in Julija. Abonma C. (Julija — Majda Potokarjeva, Romeo — Andrej Kurbinšek).

OPERA

Sobota, 19. febr. ob 19.30: R. Strauss: Kavalir z rožo. Pre-senica.

Nedelja, 20. febr. ob 19.30: Domizetti: Lucia Lamermoor. (Lucia — Sonja Hočvarjeva). Izven in za podeljele.

Uprava SNG in direktorja Opere s hvalno poveljem pripominjata, da je bila izredna zelo zahtevna opera »Kavalir z rožo« omogočena le s sodelovanjem članov orkestra Slovenske filharmonije, ki je ob tej priliki pokazal veliko uvidenost do prizadevanj slovenske Opere.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Sobota, 19. febr. ob 20: Mira Milčič. Zlati oktober. Izven.

Nedelja, 20. febr. ob 15: K. Brenkova. Malpeta roža. Izven.

Ob 20: Norman Krasna. John v zadregi. Izven.

Torek, 22. febr. ob 18: Eduardo de Filippo. Filumena Marturano. Red Terek popoldanski. Vstopnice so v prodaji.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Komenskega 12

Sobota, 19. febr. ob 20: F. Svoboda: »Poslednji mož« — veselo-igra.

Nedelja, 20. febr. ob 20: S. Svoboda: »Poslednji mož« — veselo-igra. — Prodaja vstopnic 2 uri pred pričetkom predstave.

Danes velika maskarada v Narodnem domu. — Maske imajo popust pri vstopnini. — Igra veliki akademski plesni orkester.

Pričetek ob 20.30, uri in traja do ure zjutraj. — Vabljeni.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije sklicuje redni letni občni zbor, ki bo 5. marca t. l. ob 8. uri zjutraj v predavarni Patološko-anatomskega inštituta v Ljubljani, Zaloška c. 4.

Dnevni red obnega zbora običajen. — 4. marca bo ob 20. uri v dvorani Centralnega higienskega zavoda strokovni seminar za terapevte — nadaljevanje diskusije o zdraviljenju korenin. Po strok. seminarju bo v istem prostoru občni zbor denistične sekcije družstva, ob 20. uri pa v prostorih Zobne ambulante »Nebotičnik« občni zbor zobotehnične sekcije družstva. Vabimo članstvo k polnostevilni udeležbi.

KNJIŽNA AKCIJA. Vse interese, ki si žele nabaviti knjige po znižanih cenah v času knjižne akcije, obveščamo, da so naslednje knjige Cankarjeve založbe razprodane: Engels: Anti-Dühring; Kautsky: Agrarno vprašanje, Lenin: O kulturi in umetnosti, Marx-Engels: O umetnosti in književnosti, Priestley: Dobri tovarši, Zola: Lurd. Zolajev roman »Pariz je na razpolago je še vezan v pol-platno. Razprodane so tudi naslednje izdaje »Mladinske knjige«: Altsajke pripovedke, Černejeva: Sredi domovine, Megajina: Rakco in Lila, Spjyn: Heidi, Verne: Potovanje na luna, Zvezič: Magellan.

Knjiga M. Zelja »Iz rjube sveta« je na razpolago le še broširana, »Valvasorjevo bejlo« pa le vezano v celo usnje. — Pohitite za naročili, ker gre zaloga nekaterih knjig drugih založb tudi že h kraju. Naročilnice naslavljajte na Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.

Razstava srednjeveških rokopi-slov Slovenije v Narodni in Univerzitetni knjižnici bo odprta še do vključno 23. t. m.

Malost in svežino v 5 minutah lahko da Tvojem obrazu samo le lepota naša TEINT BELLI. Prepričajte se sami, kako stalna uporaba kreme »POUR VOUS« polepša Vašo kožo. Zahtevajte povsod kremo »POUR VOUS«.

V Celju, dne 15. februarja 1955.

Zalujoča žena in ostalo sorodstvo.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Mestni dom

Sobota, 19. febr. ob 20: Budak-Filipič: »Klobčič, ljudska veselo-igra. Izven.

Nedelja, 20. febr. ob 18: Spicar-Pišl: »Naj bo stara al pa mlada«.

Ob 20: Budak-Filipič: »Klobčič, ljudska veseloigra. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-880.

DDP »SVOBODA« — Dolenjska cesta

Nedelja, 20. II. ob 15 in 19.30. uri »Habakuk« — Spevoigra z orkestrom.

UMRLI

O. N. P. Z. tesarskih mojstrov v Ljubljani obvešča svoje člane, da je umrl njen dolgoletni član

FRANC SPAROVEC tesarski mojster iz Lipnice na Gorenjskem.

Pogreb pokojnika bo dne 19. februarja ob 16. uri iz rojstne hiše v Lipnici na pokopališče na Dobravi nad Otočani.

Nepozabnega pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu! — Upravni odbor O. N. P. Z. tesarskih mojstrov, Ljubljana.

Nepričakovano nas je za vedno zapustil v 52. letu starosti naš dragi mož, skrbni oče, brat, stric, svak in tast

IGNAC RAVNIKAR uslužbenec.

Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto, 19. februarja 1955 ob 15.30. uri.

Zalujoča žena Justa, hčerka Magda ter ostalo sorodstvo: Trbovlje, 19. februarja 1955.

V cvetu mladosti nas je nenadoma zapustil naš nadvise ljubljani sin, brat in svak

JANEZ JEAN

dijak III. razreda I. gimnazije. Pogreb bo v nedeljo, 20. februarja 1955 ob 15.30. uri iz Janezove mrliške veže na Zalah. Ljubljana, 18. februarja 1955.

Neutolažljivi očka, mamica, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

